

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

FİYAT İSTİKRARI VE GIDA GÜVENLİĞİ

T.C. Ekonomi Bakanlığı Ayın Konuğu

**Erdem Başçı
Başkan**

01 Eylül 2014

Ankara

Sunum Planı

- İktisadi Faaliyet
- Dış Denge
- Enflasyon ve Gıda Güvenliği
- Parasal ve Finansal Koşullar

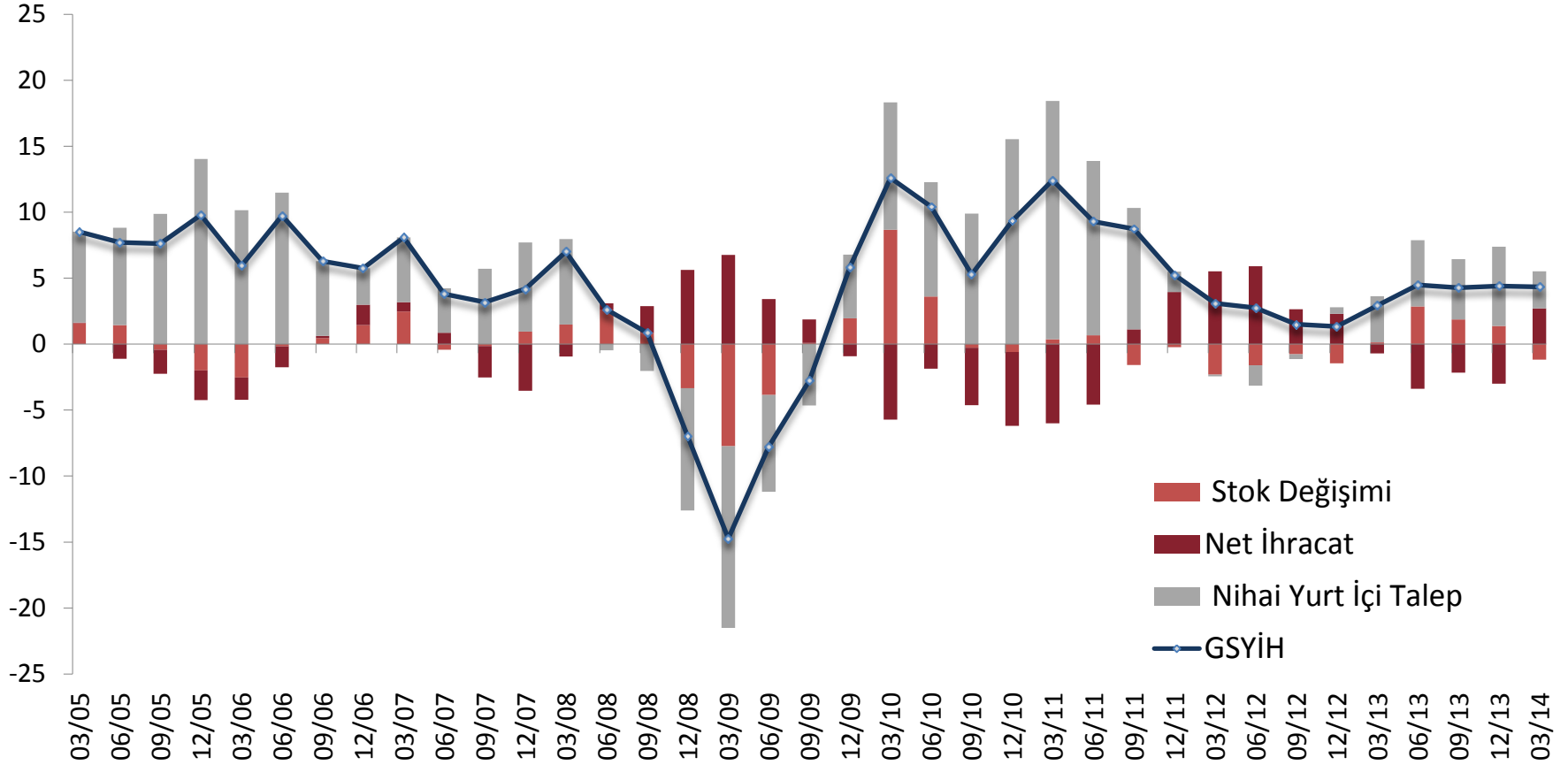
Özet: Makroekonomik Görünüm ve Para Politikası

- Sıkı para politikası duruşu ve alınan makroihtiyati önlemlerin etkisiyle kredi büyüme hızları makul düzeylerde seyretmektedir.
- Gıda fiyatlarındaki yüksek seyir enflasyon görünümündeki iyileşmeyi geciktirmektedir. Kurul, bu çerçevede kuraklığın ve jeopolitik risklerin enflasyon görünümünü üzerindeki etkilerini de ele almıştır.
- Kurul, kısa vadeli faizlerdeki mevcut duruşun daha simetrik bir faiz koridoru içinde sürdürülmesine karar vermiştir.
- Enflasyon beklentileri, fiyatlama davranışları ve enflasyonu etkileyen diğer unsurlar yakından izlenecek ve enflasyon görünümünde belirgin bir iyileşme sağlanana kadar getiri eğrisini yataya yakın tutmak suretiyle para politikasındaki sıkı duruş sürdürülecektir.

İKTİSADİ FAALİYET

İktisadi faaliyet yılın ilk çeyreğinde net ihracatın olumlu katkısı ile yüzde 4 civarında artmaya devam etmiştir.

Yıllık GSYİH Büyümesine Katkı (Yüzde Puan)

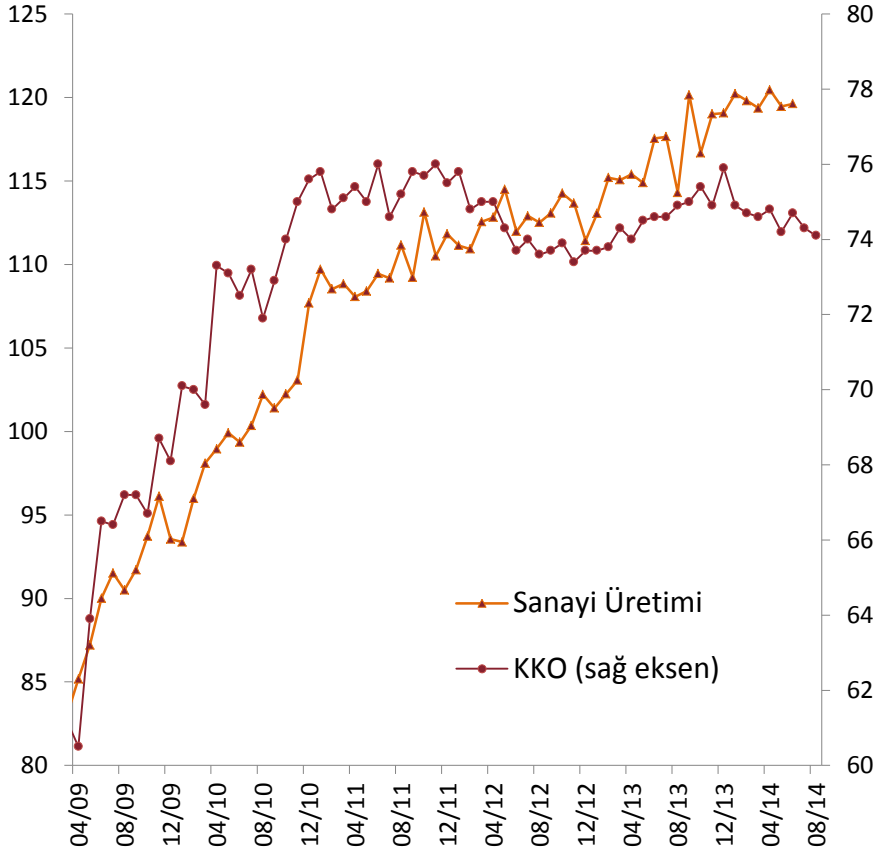

Kaynak: TÜİK.

Son Veri: 2014Ç1.

Öncü göstergeler iktisadi faaliyette bir miktar ivme kaybına işaret etmektedir.

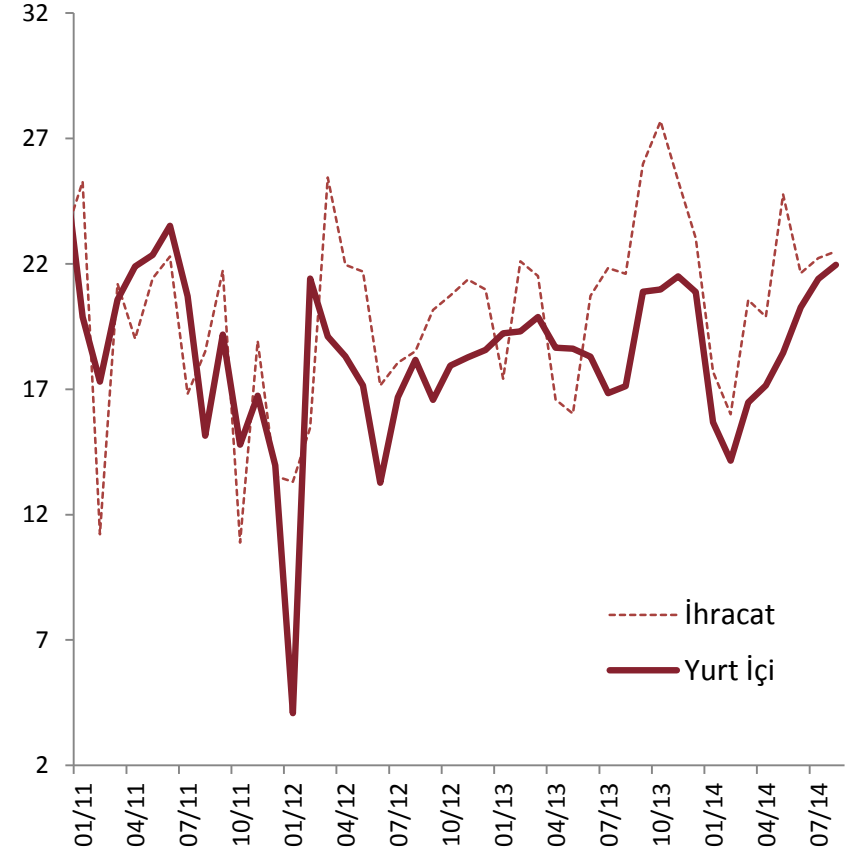
Sanayi Üretimi ve Kapasite Kullanım Oranı (Mevsimsellikten Arındırılmış)

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Son Veri: Sanayi Üretimi, Haziran 2014.
KKO, Ağustos 2014.

İmalat Sanayi Sipariş Beklentileri (Mevsimsellikten Arındırılmış)

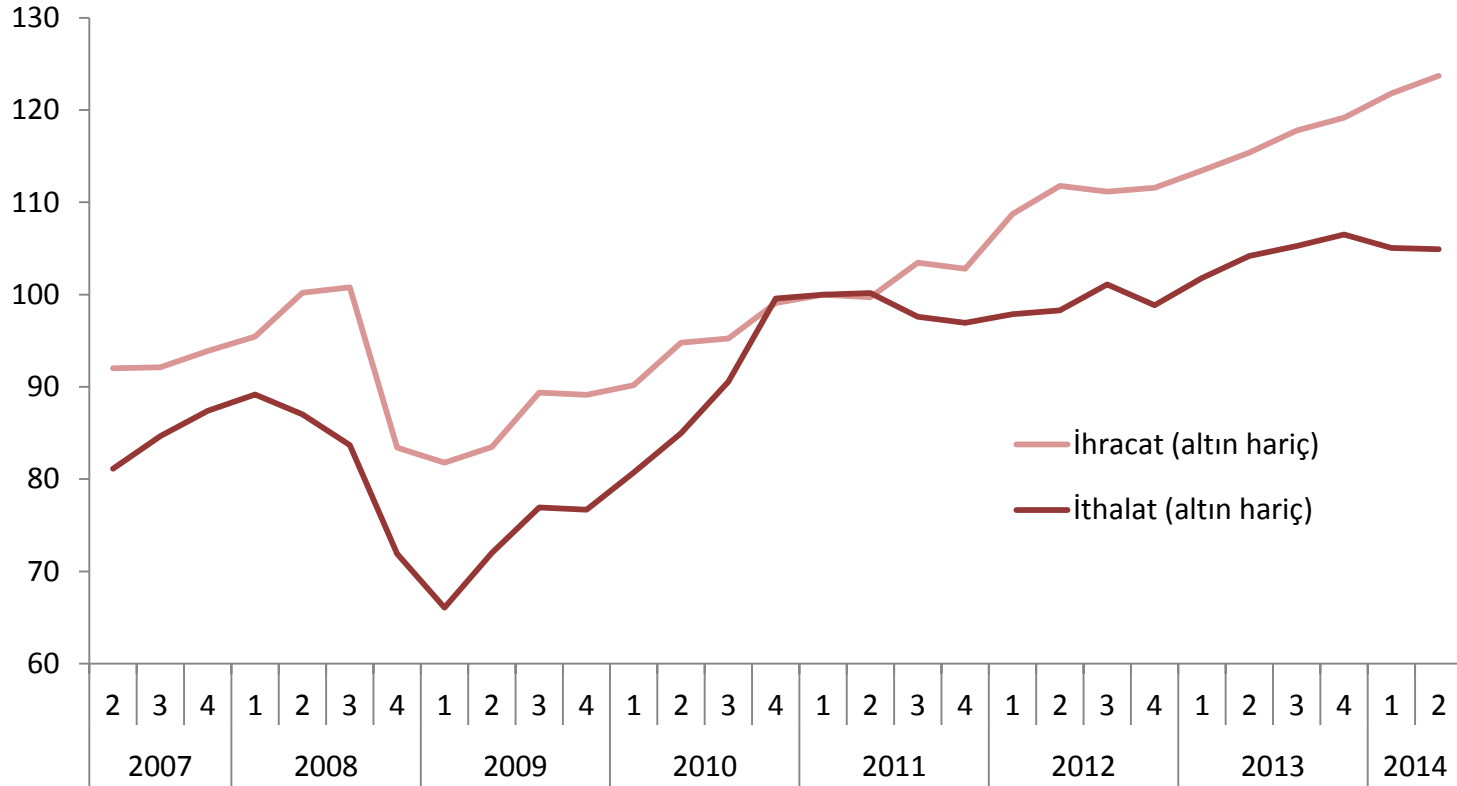

Kaynak: TCMB İktisadi Yönelim Anketi.

Son Veri: Ağustos 2014.

Reel ihracat yılın ilk yarısında reel ithalata göre artarak dengelenme sürecine katkıda bulunmuştur.

İhracat ve İthalat (Mevsimsellikten Arındırılmış, 2011Ç1=100)

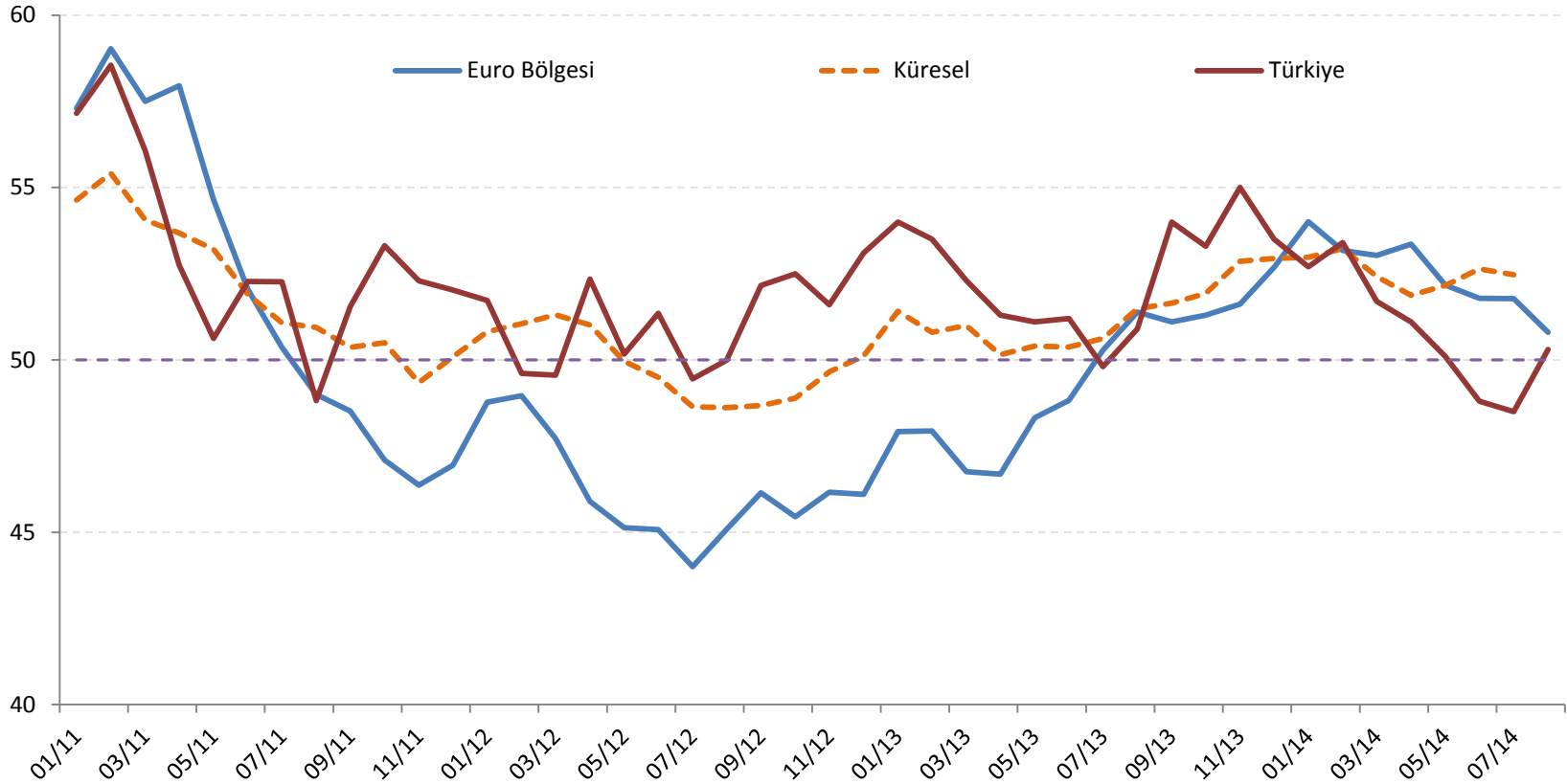

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Son Veri: Haziran 2014.

Anket göstergeleri, jeopolitik risklerin olası etkileri ile, iktisadi faaliyette bir miktar ivme kaybına işaret etmektedir.

İmalat Sanayi PMI Endeksleri (Mevsimsellikten Arındırılmış)

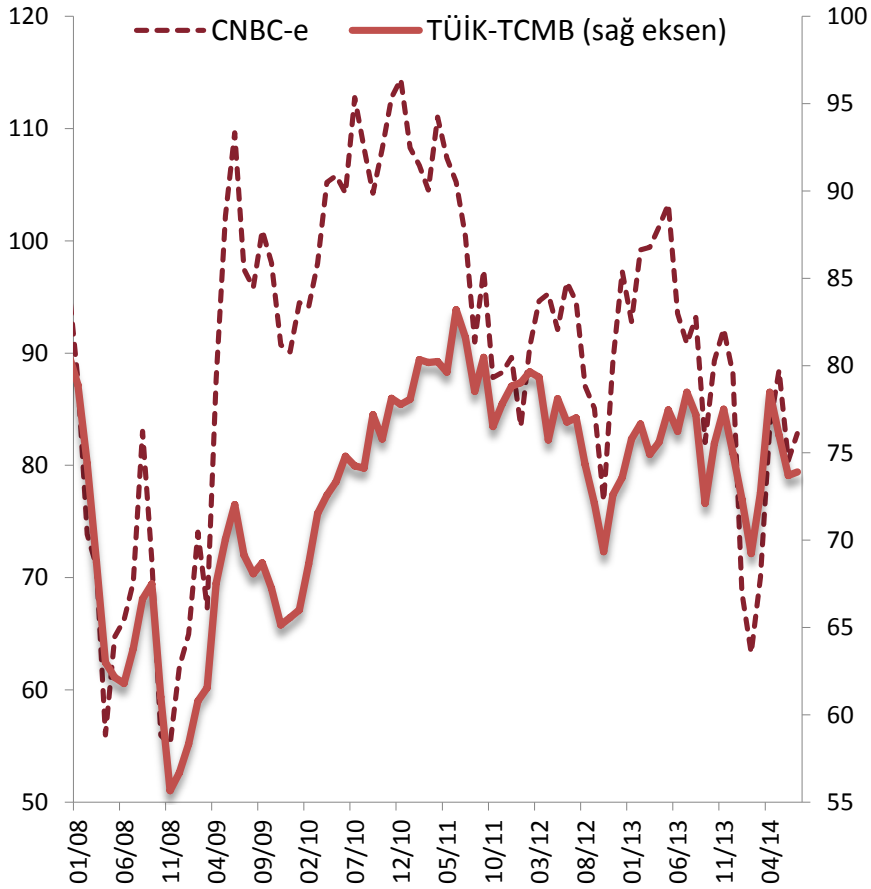

Kaynak: MARKIT.

Son Gözlem: Küresel PMI Temmuz 2014, Euro Bölgesi ve Türkiye PMI Ağustos 2014.

Tüketici güveni ve yatırım eğilimi görece zayıf seyretmektedir.

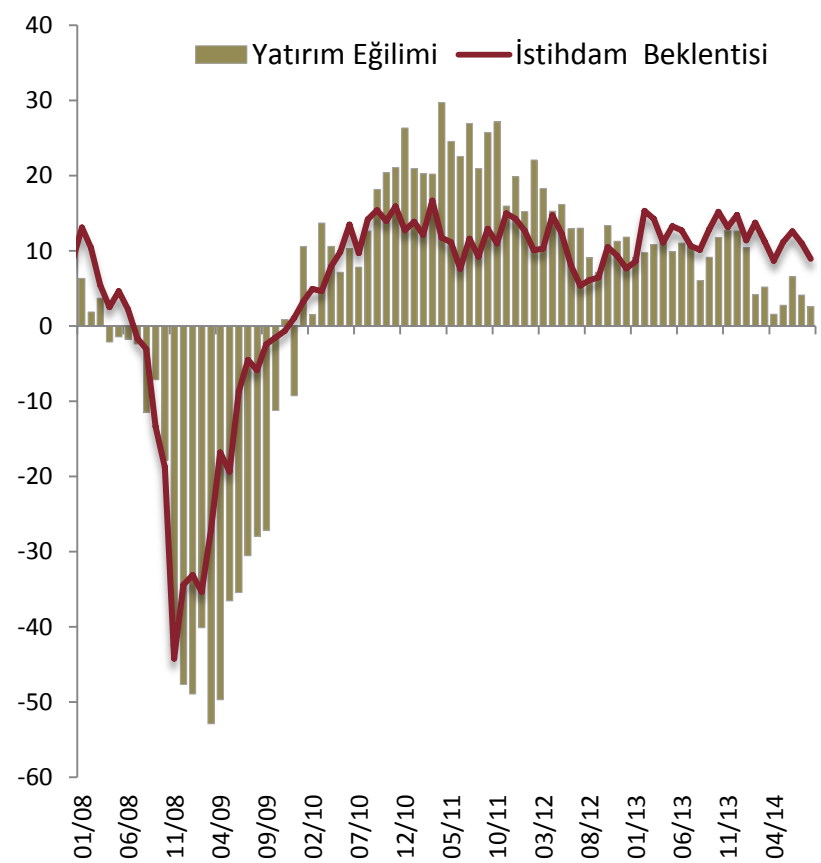
Tüketici Güveni

Kaynak: CNBC-e, TÜİK, TCMB.

Son Veri: Ağustos 2014.

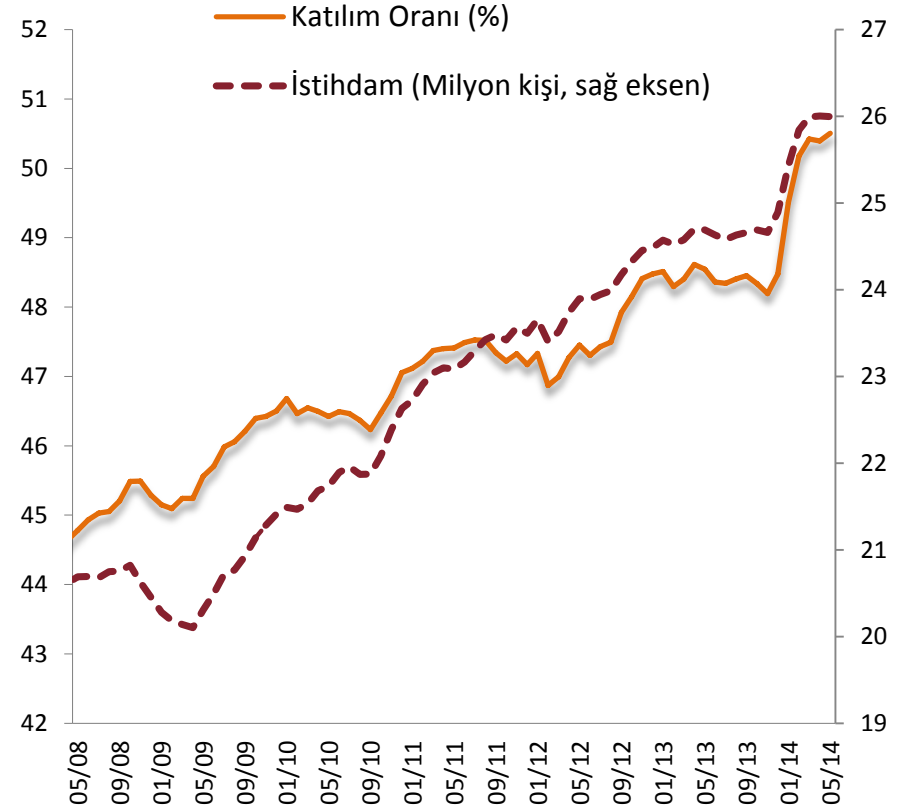
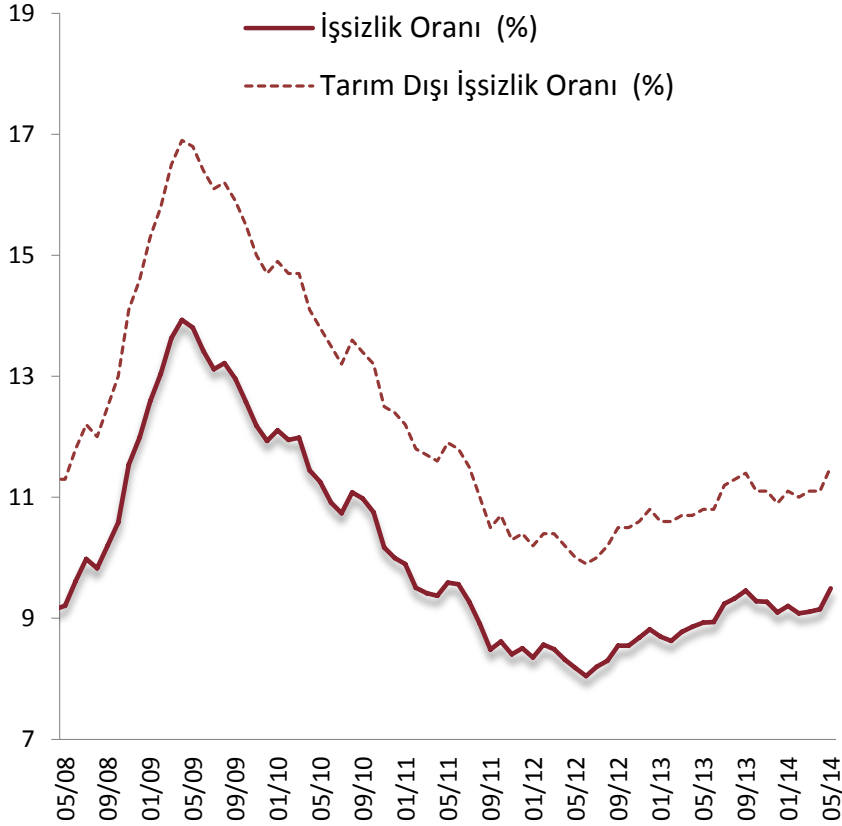
Yatırım Eğilimi ve İstihdam Beklentisi (Mevsimsellikten Arındırılmış)

Kaynak: TCMB İktisadi Yönelim Anketi.

Son Veri: Ağustos 2014.

İstihdam artışı ikinci çeyrekte yavaşlamıştır.

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketi, TCMB.

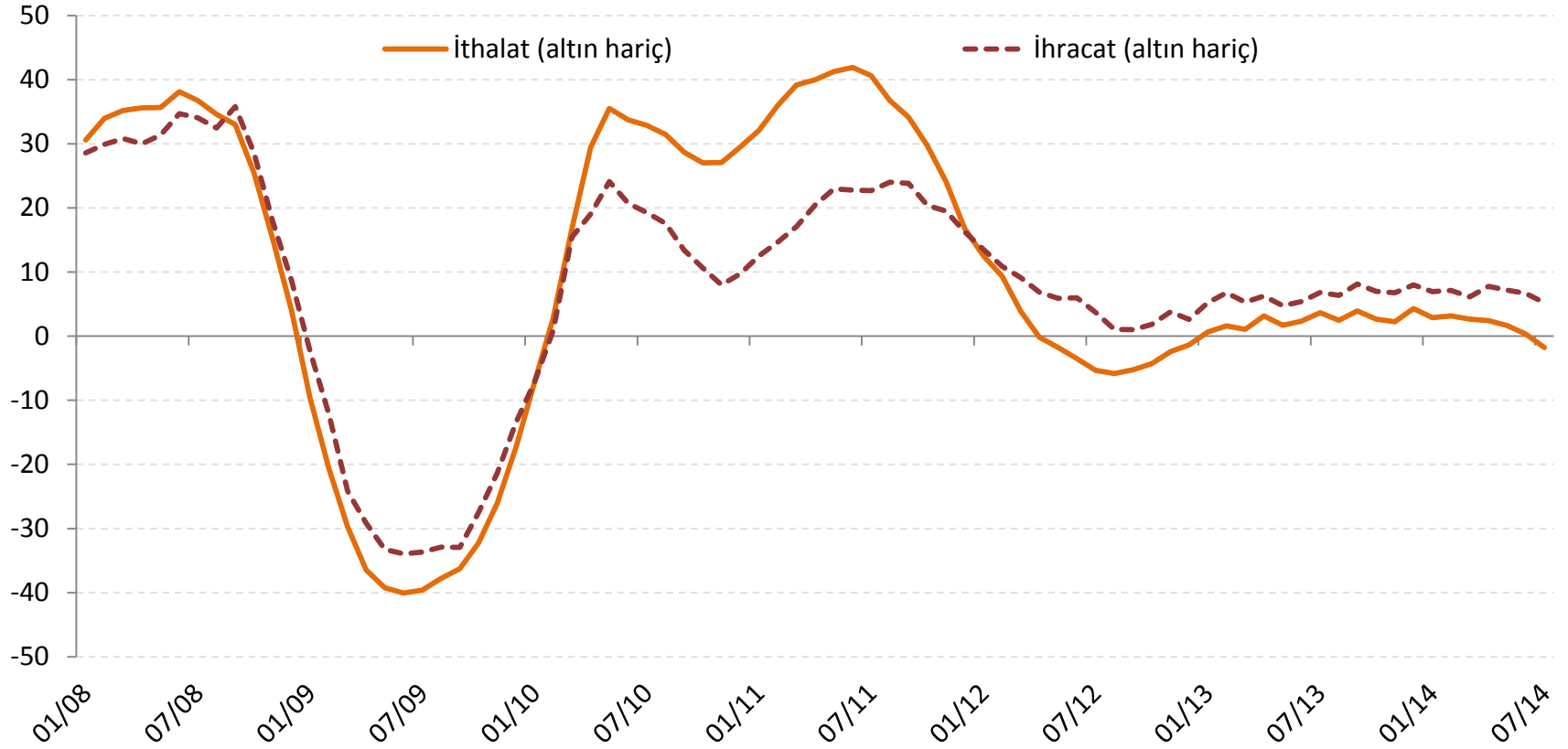
Son Gözlem: Mayıs 2014.

DIŞ DENCE

İhracat ithalattan daha hızlı artmaya devam etmektedir.

İhracat ve İthalat

(Nominal, yıllık % değişim, 6-aylık hareketli ortalama)

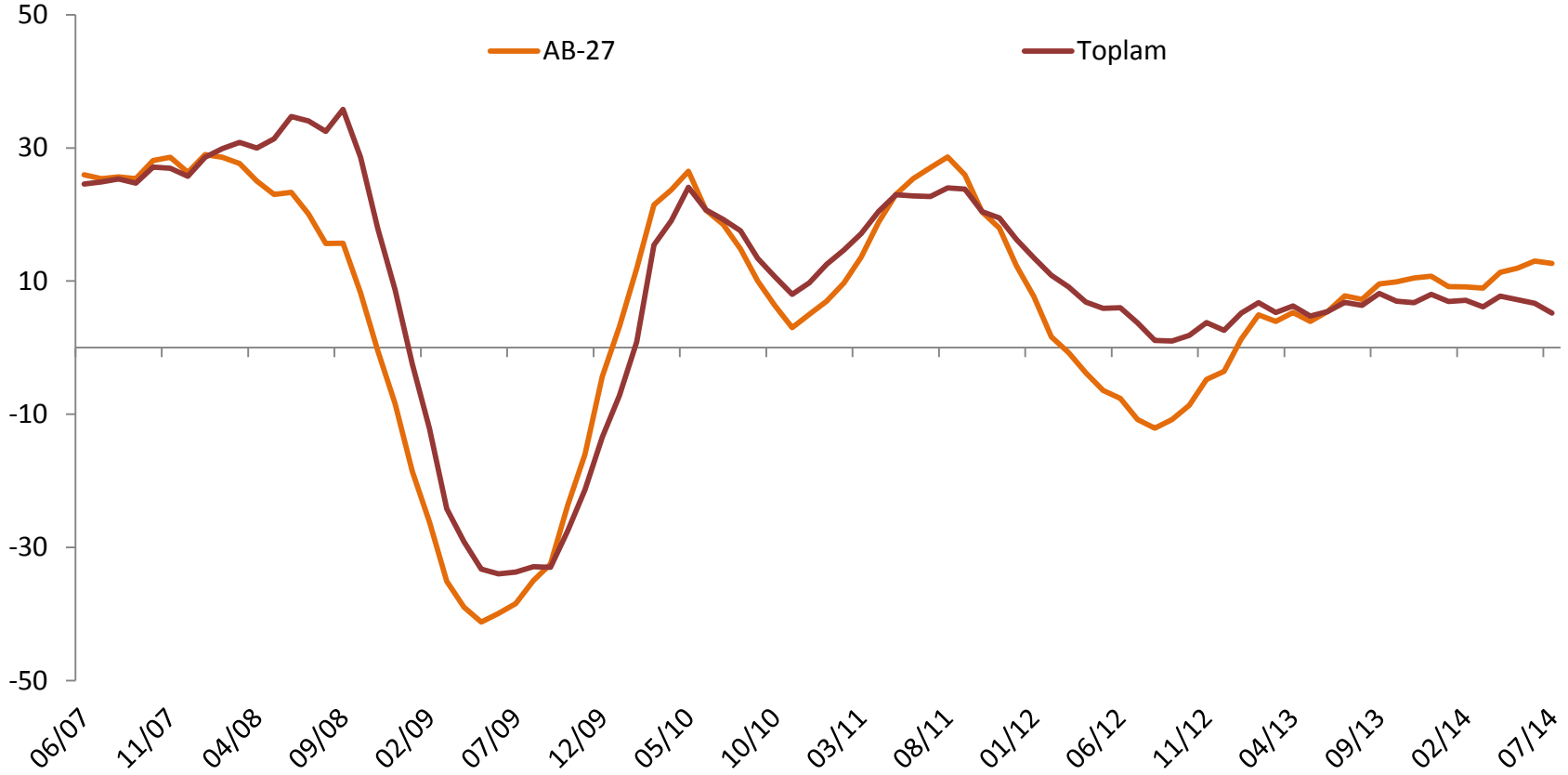

Kaynak: TÜİK.

Son Gözlem: Temmuz 2014.

AB ülkelerindeki toparlanma ihracat artışına katkıda bulunmaktadır.

Toplam İhracat ve AB-27 Ülkelerine Yapılan İhracat (Altın hariç, Nominal, yıllık % değişim, 6 aylık hareketli ortalama)

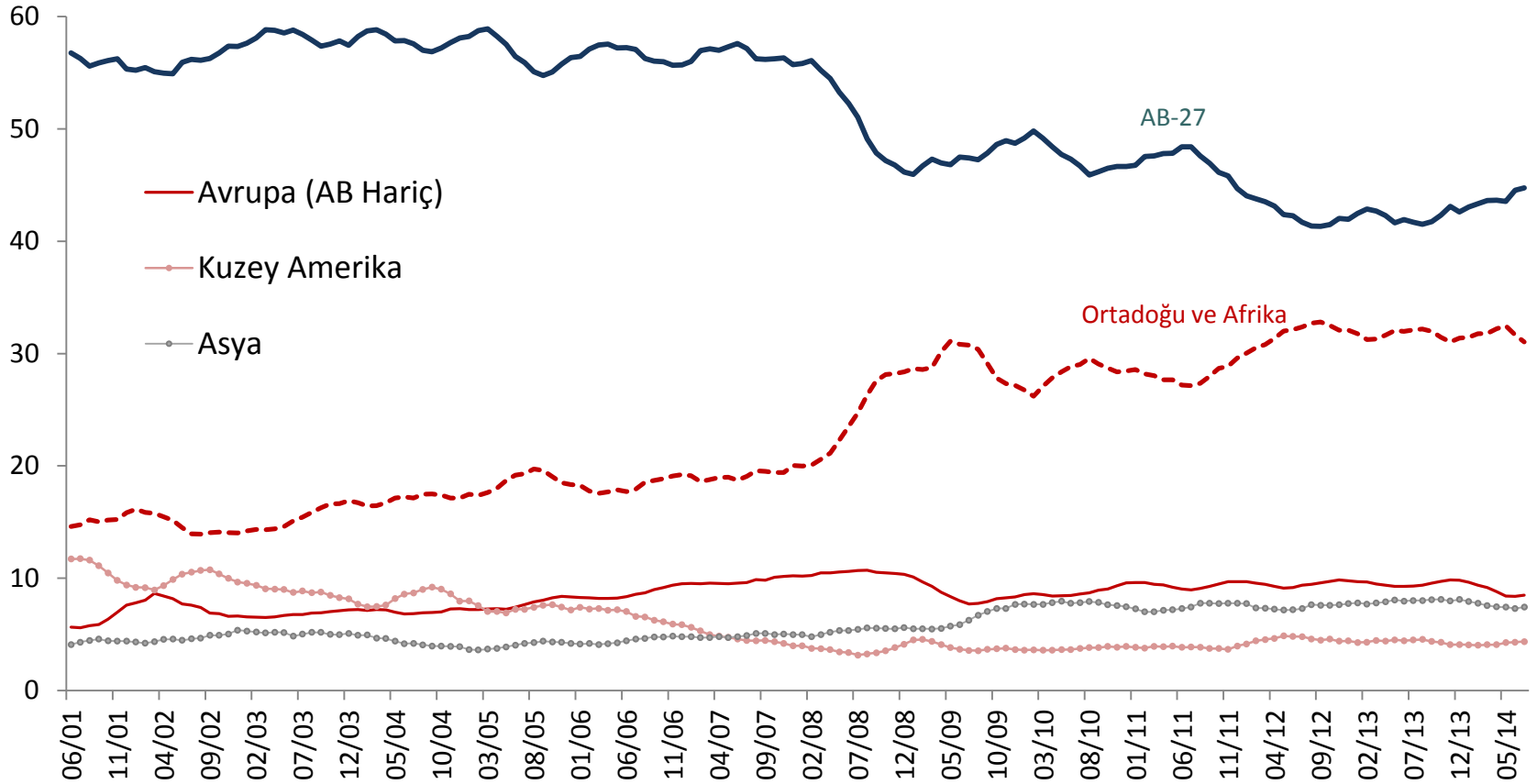

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Son Gözlem: Temmuz 2014.

AB'deki toparlanma ihracat pazar payına da yansımaktadır.

İhracat (altın hariç) Pazar Payları (6-aylık birikimli, yüzde)

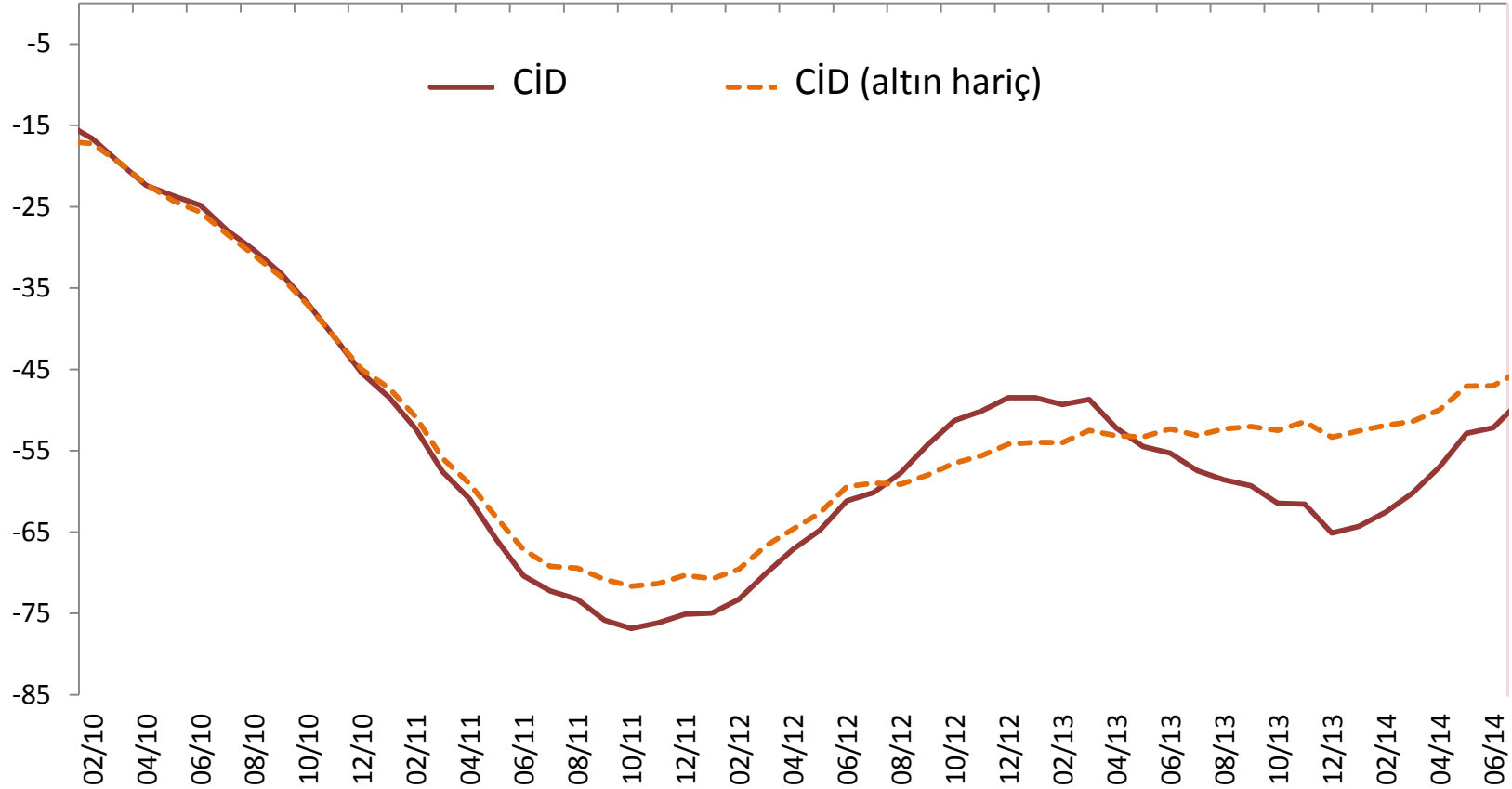

Kaynak: TÜİK.

Son Gözlem: Temmuz 2014.

Yılın ilk yarısında cari açığa belirgin bir iyileşme yaşanmıştır.

(12 Aylık birikimli, milyar ABD doları)

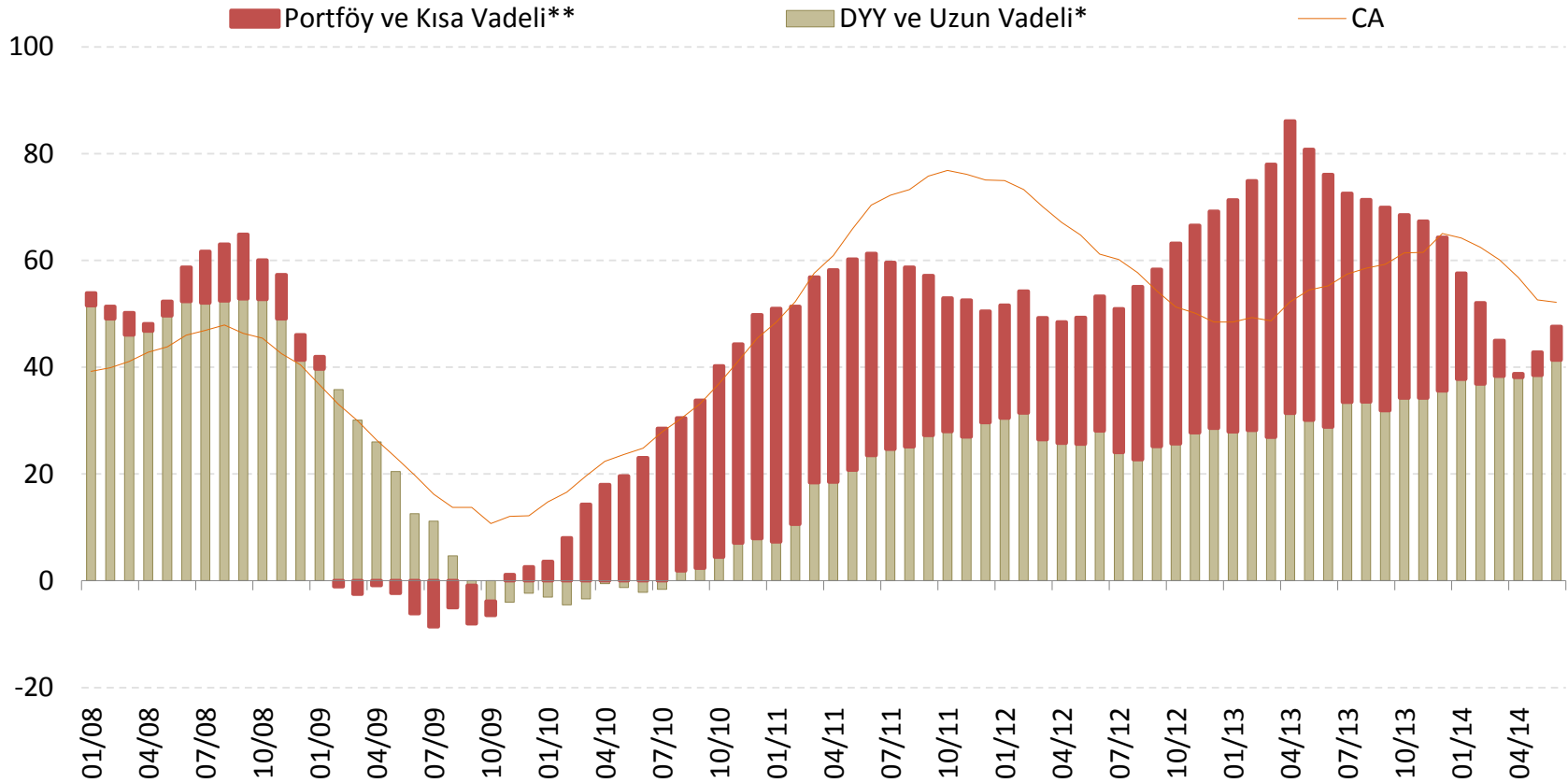

Kaynak: TCMB.

Son Gözlem: Haziran 2014.

Dış finansmanın kalitesi artmaya devam etmiştir.

(12-aylık birikimli, Milyar ABD doları)

Kaynak: TCMB.

*Uzun vadeli sermaye hareketleri banka ve özel sektörün uzun vadeli net kredi kullanımlarını ve banka, özel sektör ve Hazine'nin tahvil ihraçlarını kapsamaktadır.

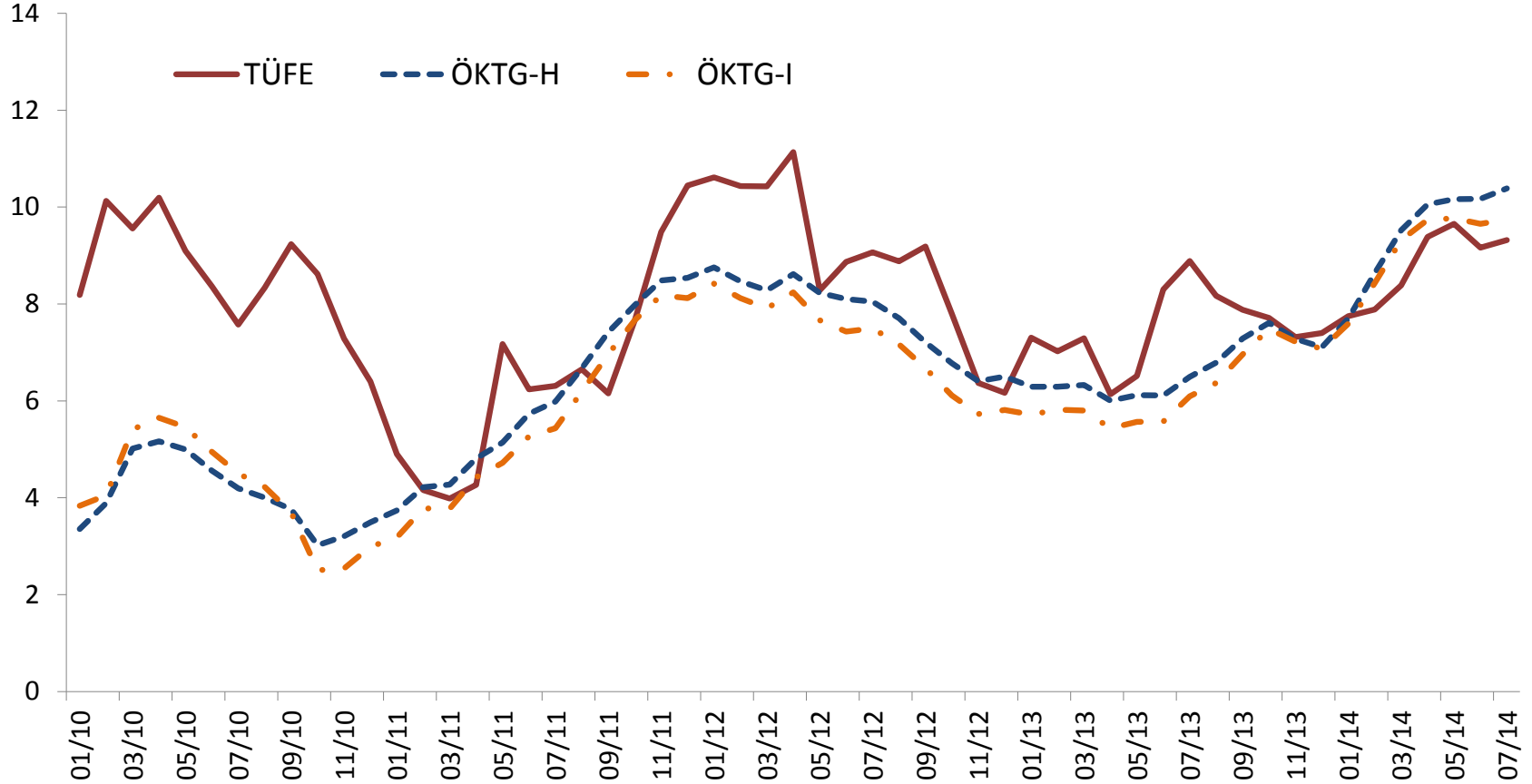
**Kısa vadeli sermaye hareketleri banka ve özel sektörün net kısa vadeli kredi kullanımları ve bankalardaki mevduatları kapsamaktadır.

Son Gözlem: Haziran 2014.

ENFLASYON ve GIDA GÜVENLİĞİ

Genel enflasyon ve çekirdek enflasyon göstergeleri yüksek seviyelerde seyretmektedir.

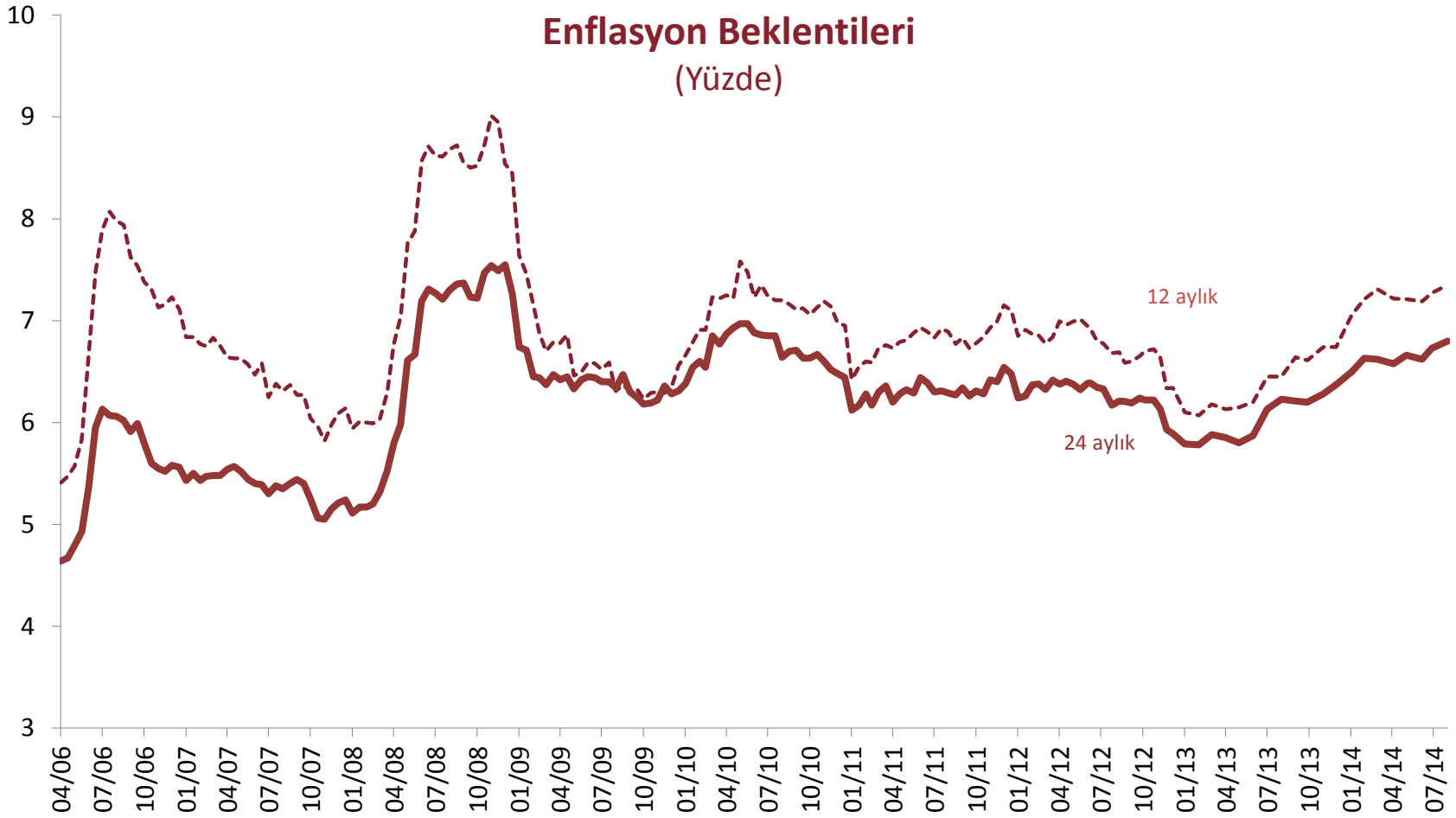
(Yıllık Yüzde Değişim)

Kaynak: TÜİK.

Son Gözlem:: Temmuz 2014.

Enflasyon beklentileri, enflasyonun yüksek seyri nedeniyle bir miktar bozulmuştur.

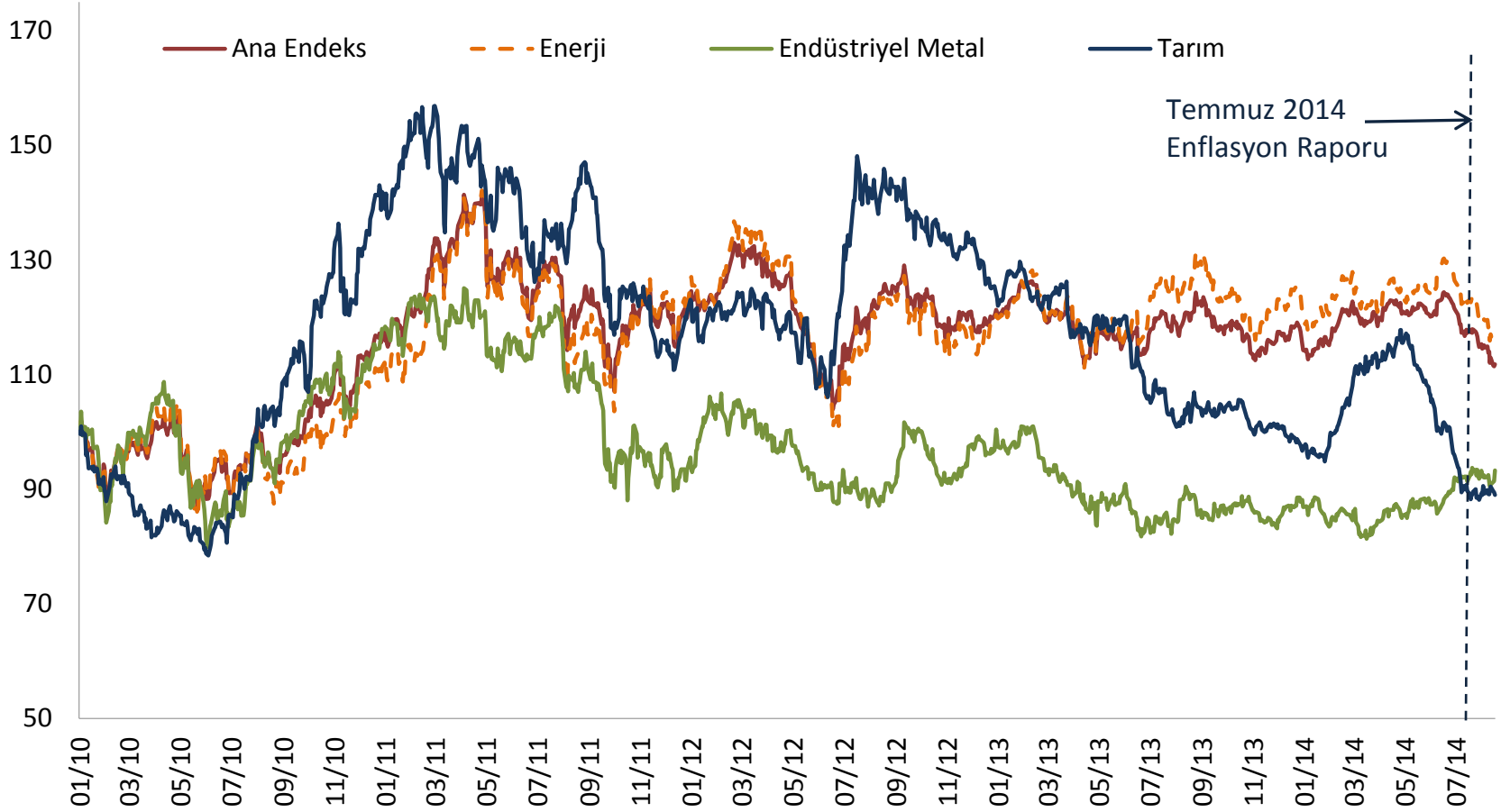

Kaynak: TCMB.

Son Gözlem: Ağustos 2014.

Emtia fiyatları yakın dönemde bir miktar düşüş sergilemiştir.

S&P GS Endeks

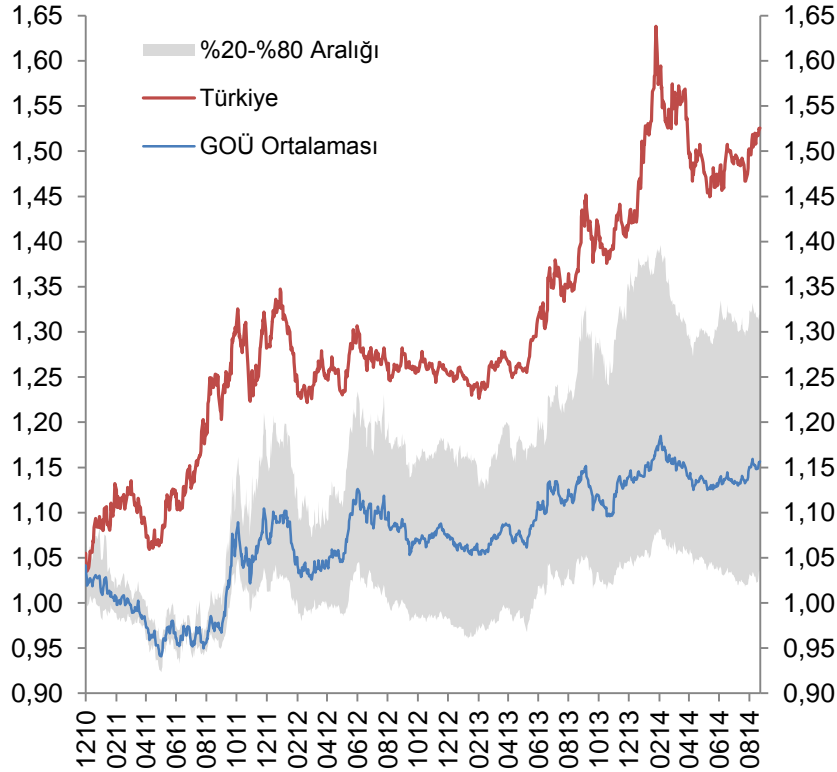

Kaynak: Bloomberg.

Son Gözlem: Ağustos 20, 2014.

Kurlar son aylarda daha istikrarlı seyretmektedir.

ABD Doları karşısında TL ve Diğer Gelişmekte Olan Ülke Döviz Kurları (01.11.2010=1)

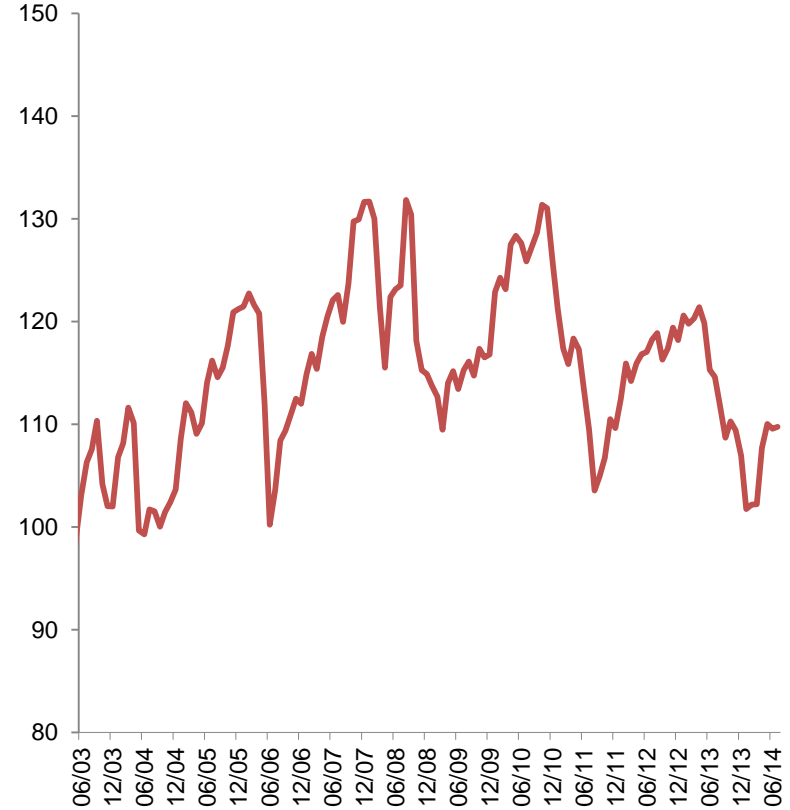

Kaynak: Bloomberg.

Son Gözlem: 22 Ağustos 2014.

Gelişmekte olan ülkeler arasında Brezilya, Şili, Kolombiya, Çek Cum., Macaristan, Hindistan, Endonezya, Malezya, Meksika, Filipinler, Polonya, Romanya, G. Afrika ve Kore yer almaktadır.

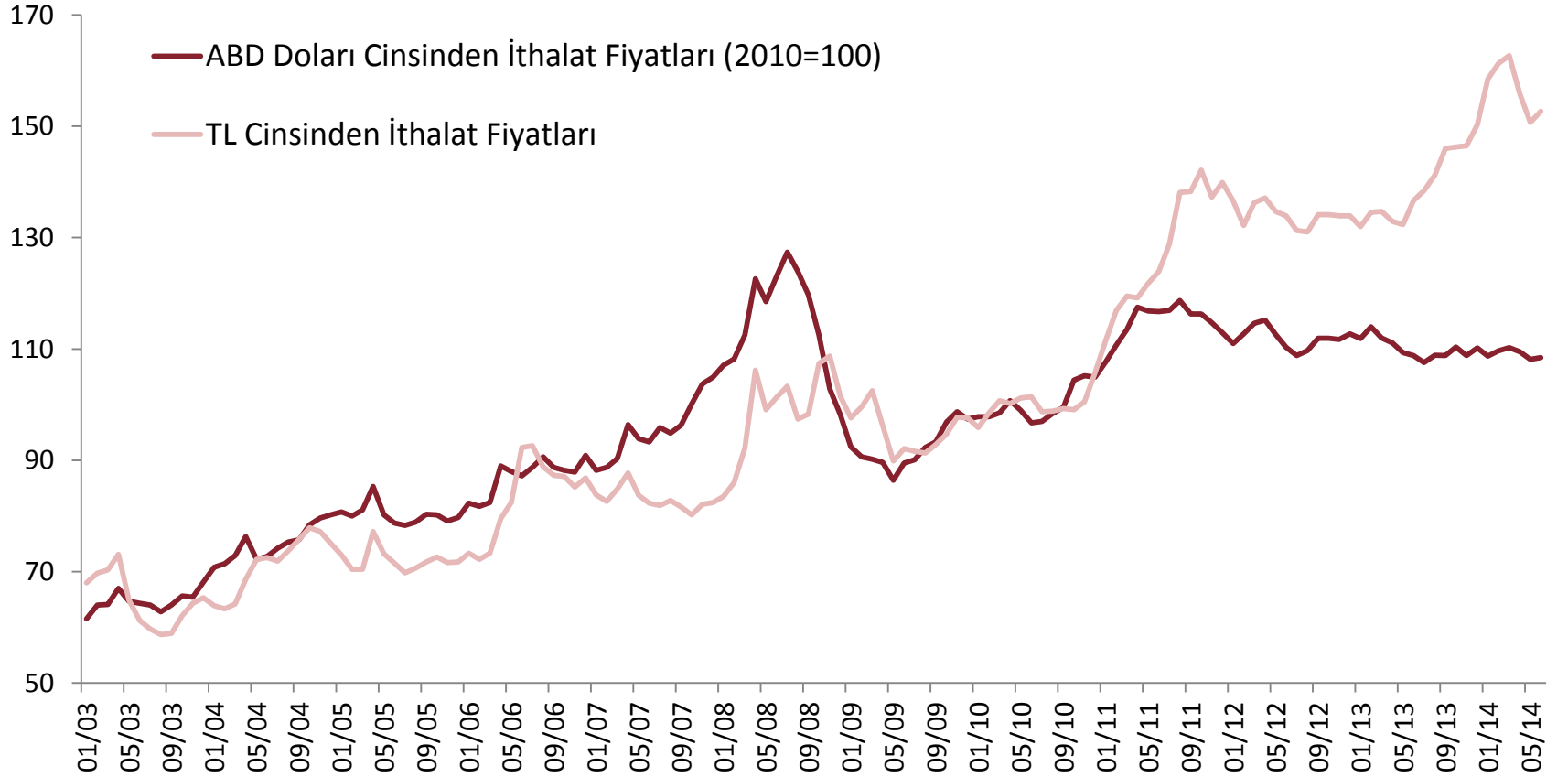
Reel Efektif Döviz Kuru (2003=100)

Kaynak: TCMB.

Son Gözlem: Temmuz 2014.

Son yılda döviz kuru geçişkenliği enflasyonun temel belirleyicisi olmuştur.

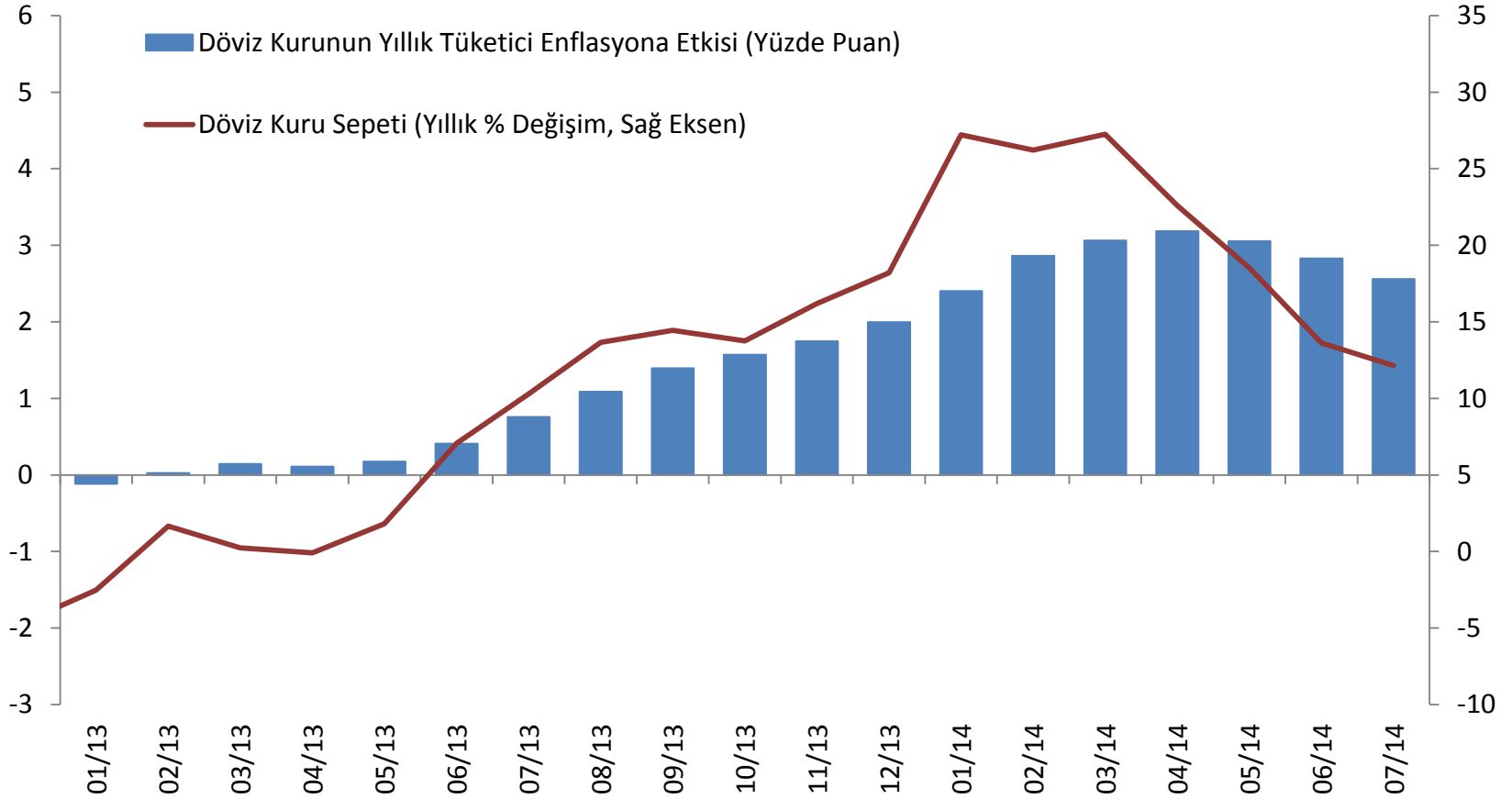

Kaynak: TÜİK.

Son Gözlem: Haziran 2014.

Birikimli döviz kuru gelişmelerinin yıllık enflasyon üzerindeki olumsuz etkisi kademeli olarak azalmaktadır.

Döviz Kurunun Tüketici Fiyatlarına Etkisi

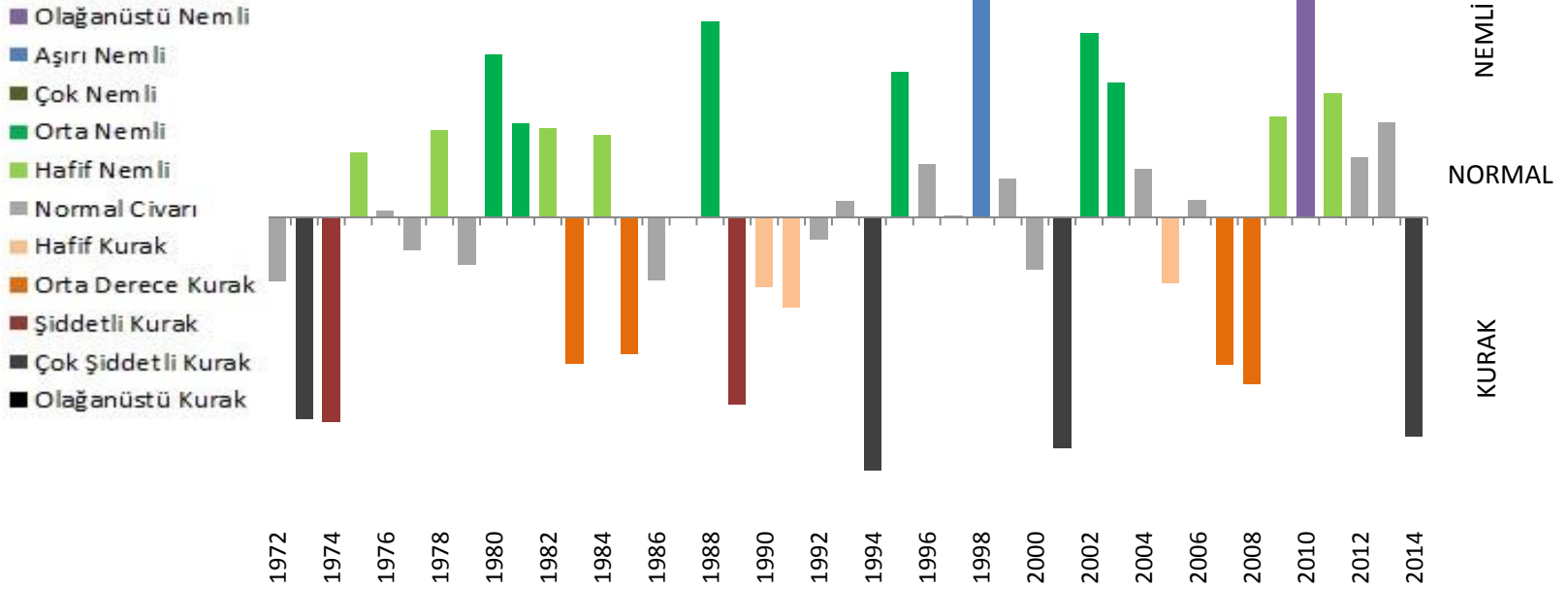

Kaynak: TCMB.

Son Gözlem: Temmuz 2014.

Tarımdaki olumsuz arz koşulları ise gıda fiyatlarında yukarı yönlü baskı oluşturmaktadır.

1972-2014 Kuraklık Analizi* (12 aylık)

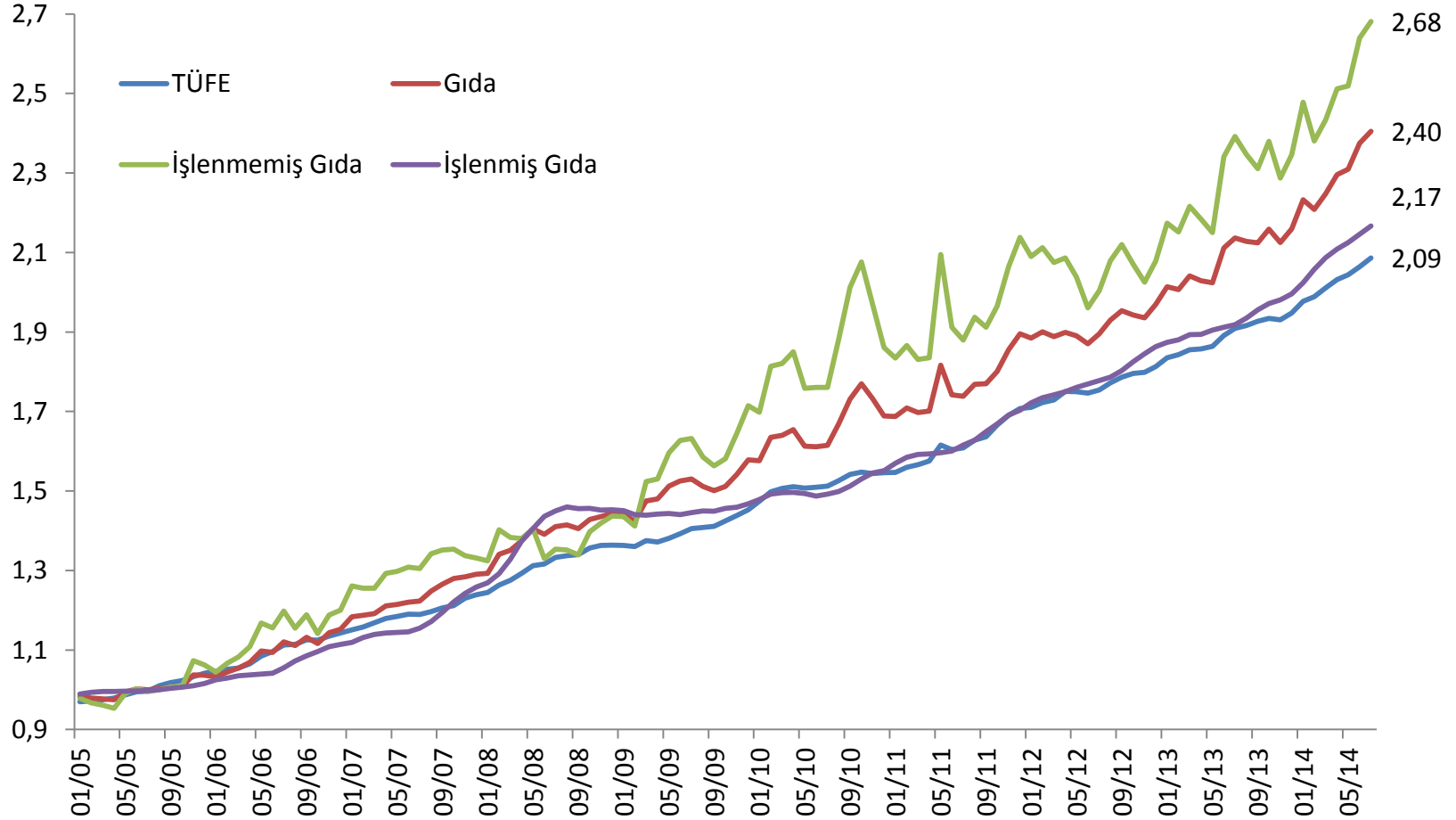
Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü.

* Haziran itibarıyla son 12 aylık ortalamadan sapmayı gösterir.

Uzun bir süredir işlenmemiş gıda fiyatları diğer fiyatlardan daha hızlı artmaktadır.

Fiyat Endeksleri

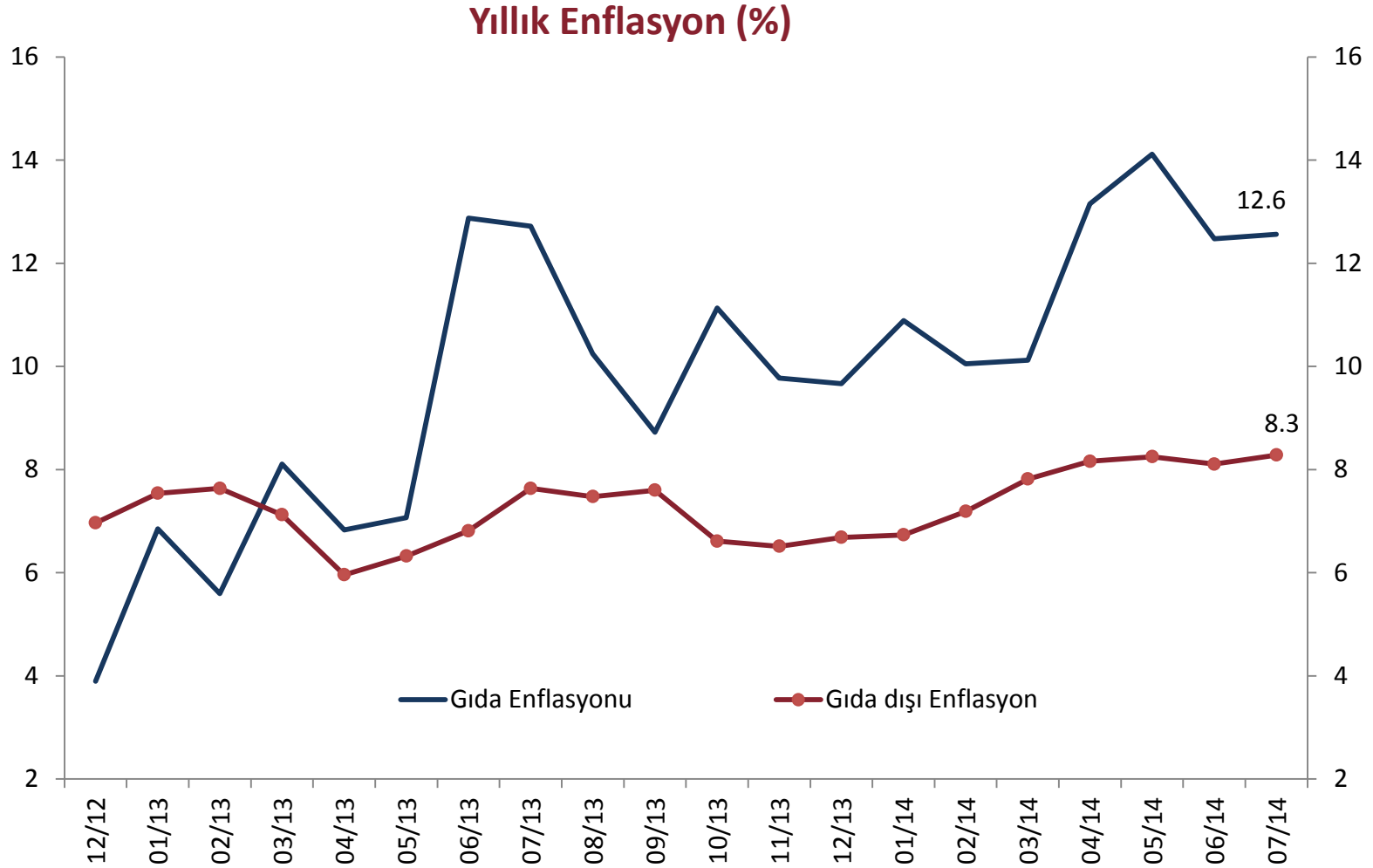
(Seviye, Mevsimsellikten Arındırılmış, 2005=1)

Source: TÜİK, TCMB.

Son Gözlem: Temmuz 2014.

Son dönemde, gıda fiyatlarındaki yüksek seyir enflasyon üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmaktadır.

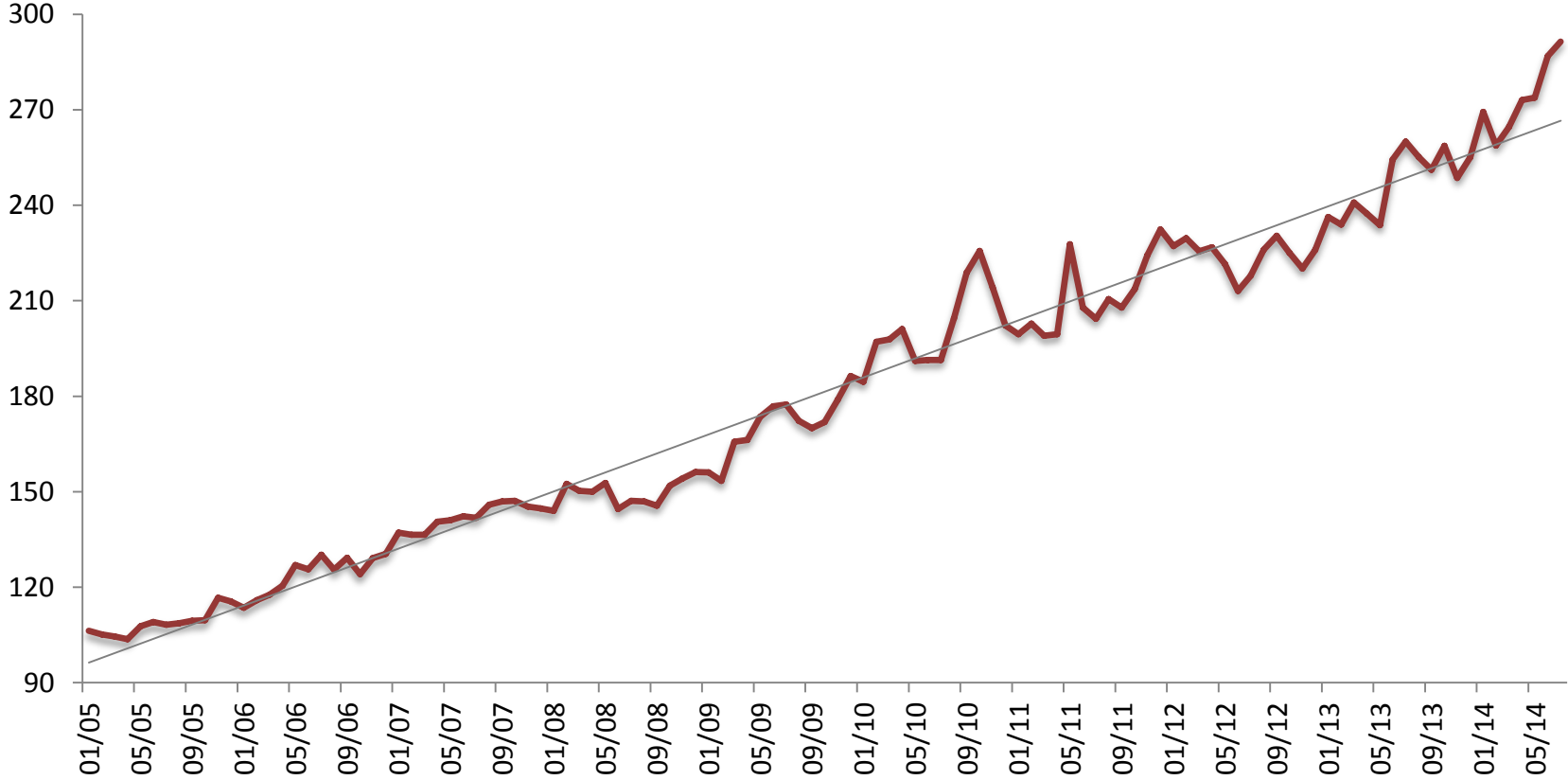

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Son Gözlem: Temmuz 2014.

Bunun sonucunda, gıda fiyatları yıl başından itibaren tarihi eğiliminden ayrılmıştır.

İşlenmemiş Gıda Fiyat Endeksi (Seviye, Mevsimsellikten Arındırılmış)

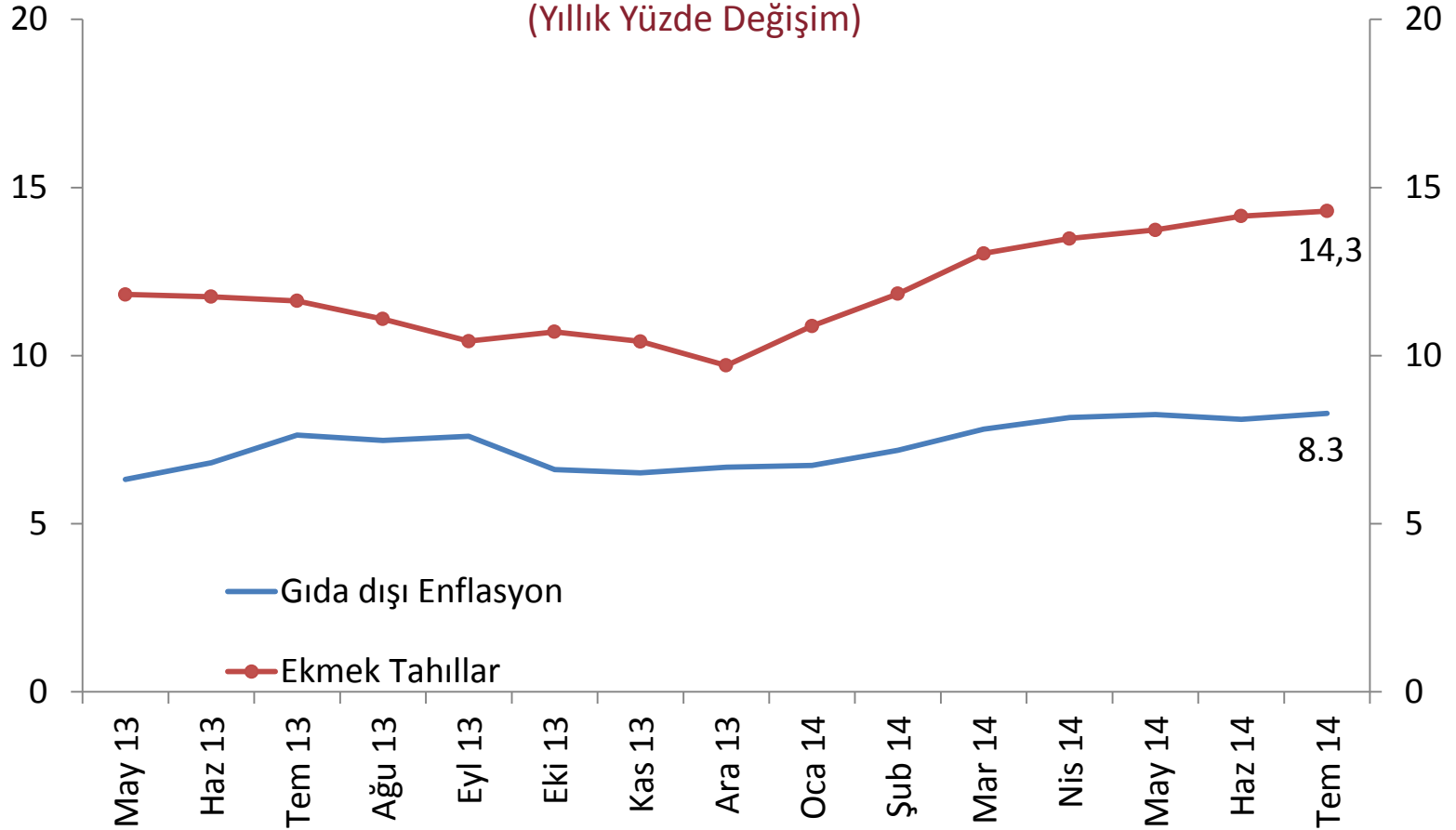

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Son Gözlem: Temmuz 2014.

Gıda fiyatlarının birçok alt kaleminde artışlar gözlenmektedir.

Ekmek Tahıllar (Yıllık Yüzde Değişim)

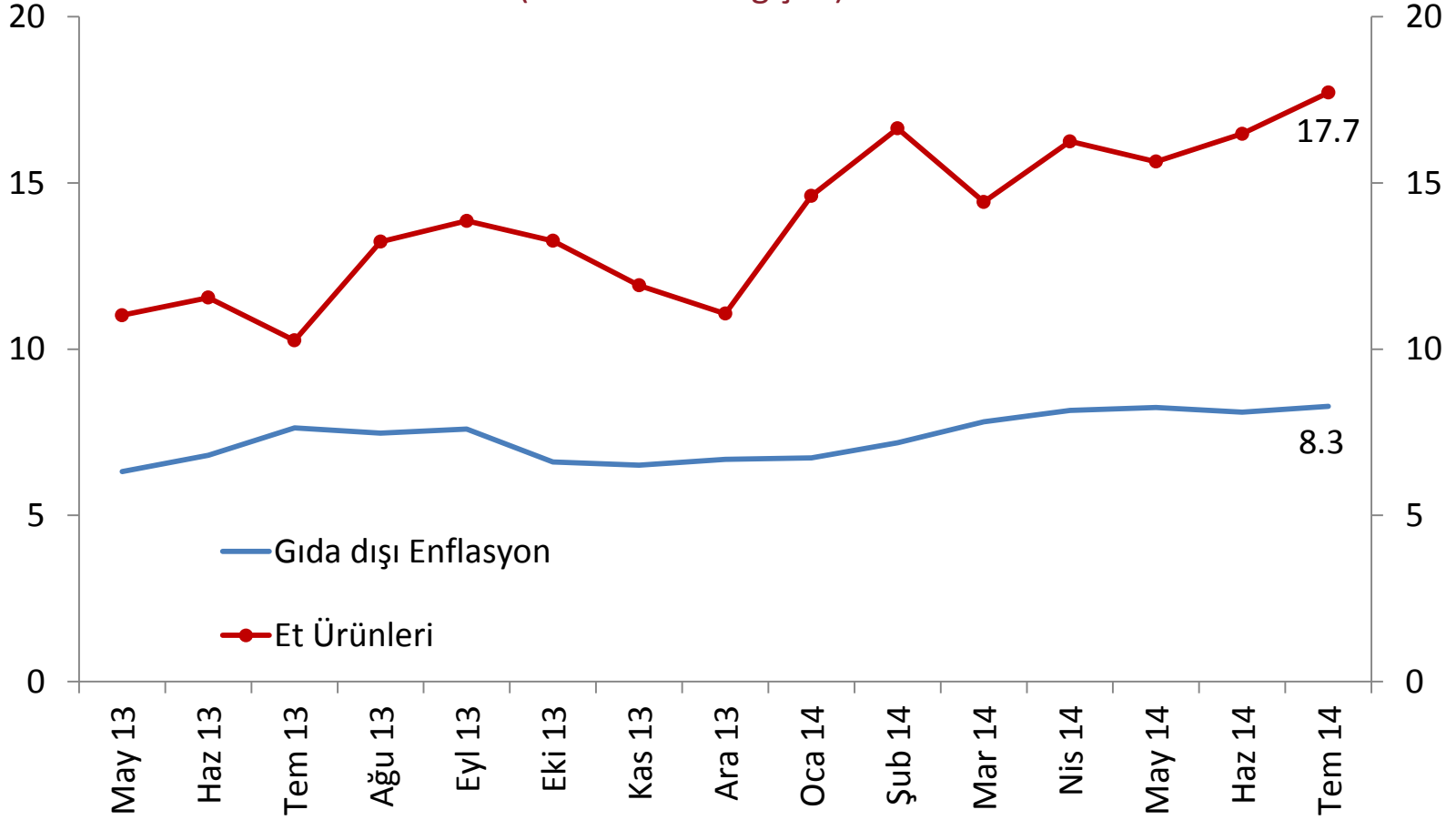

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Son Gözlem: Temmuz 2014.

Gıda fiyatlarının birçok alt kaleminde artışlar gözlenmektedir.

Et Ürünleri (Yıllık Yüzde Değişim)

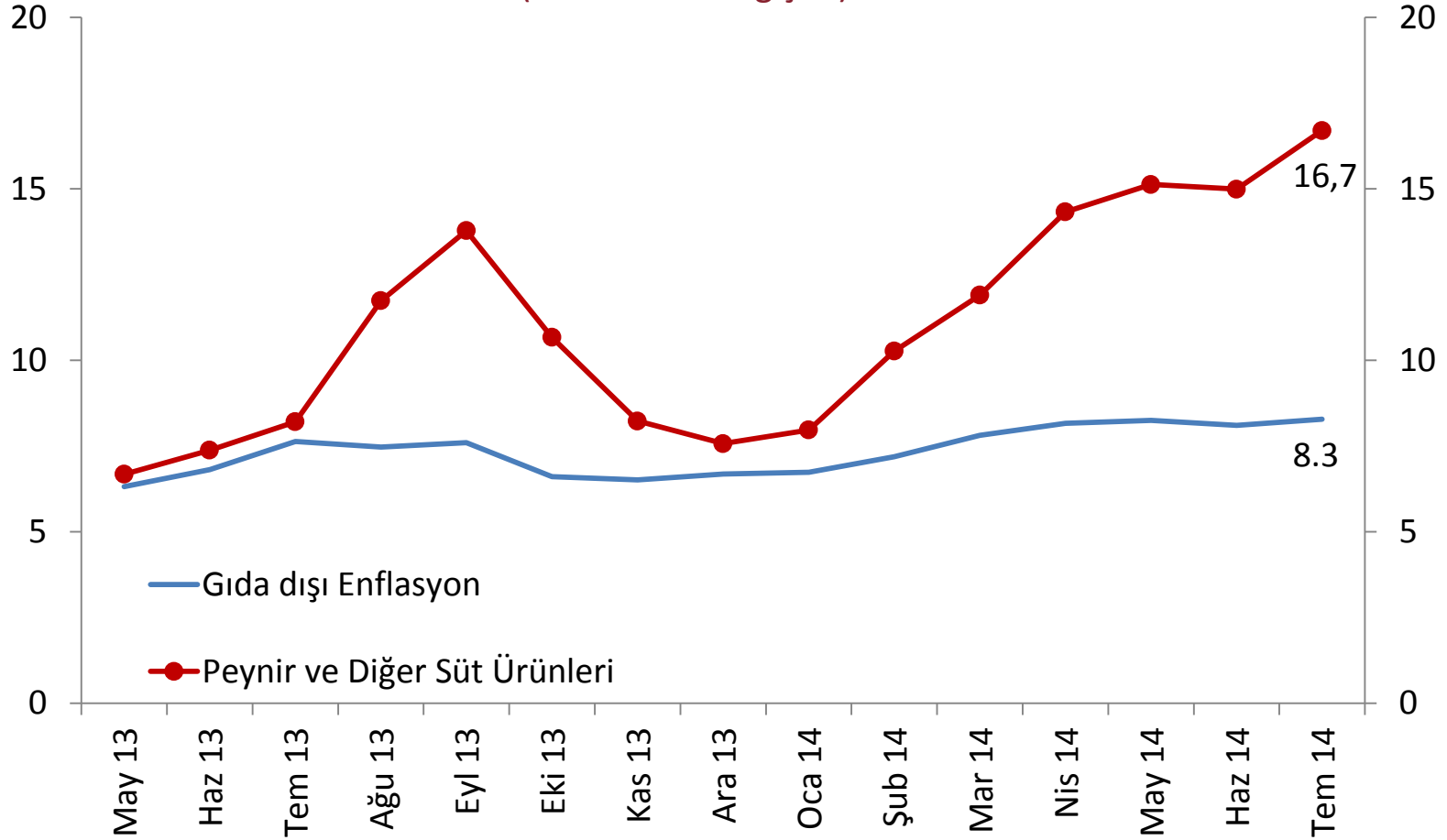

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Son Gözlem: Temmuz 2014.

Gıda fiyatlarının birçok alt kaleminde artışlar gözlenmektedir.

Peynir ve Diğer Süt Ürünleri (Yıllık Yüzde Değişim)

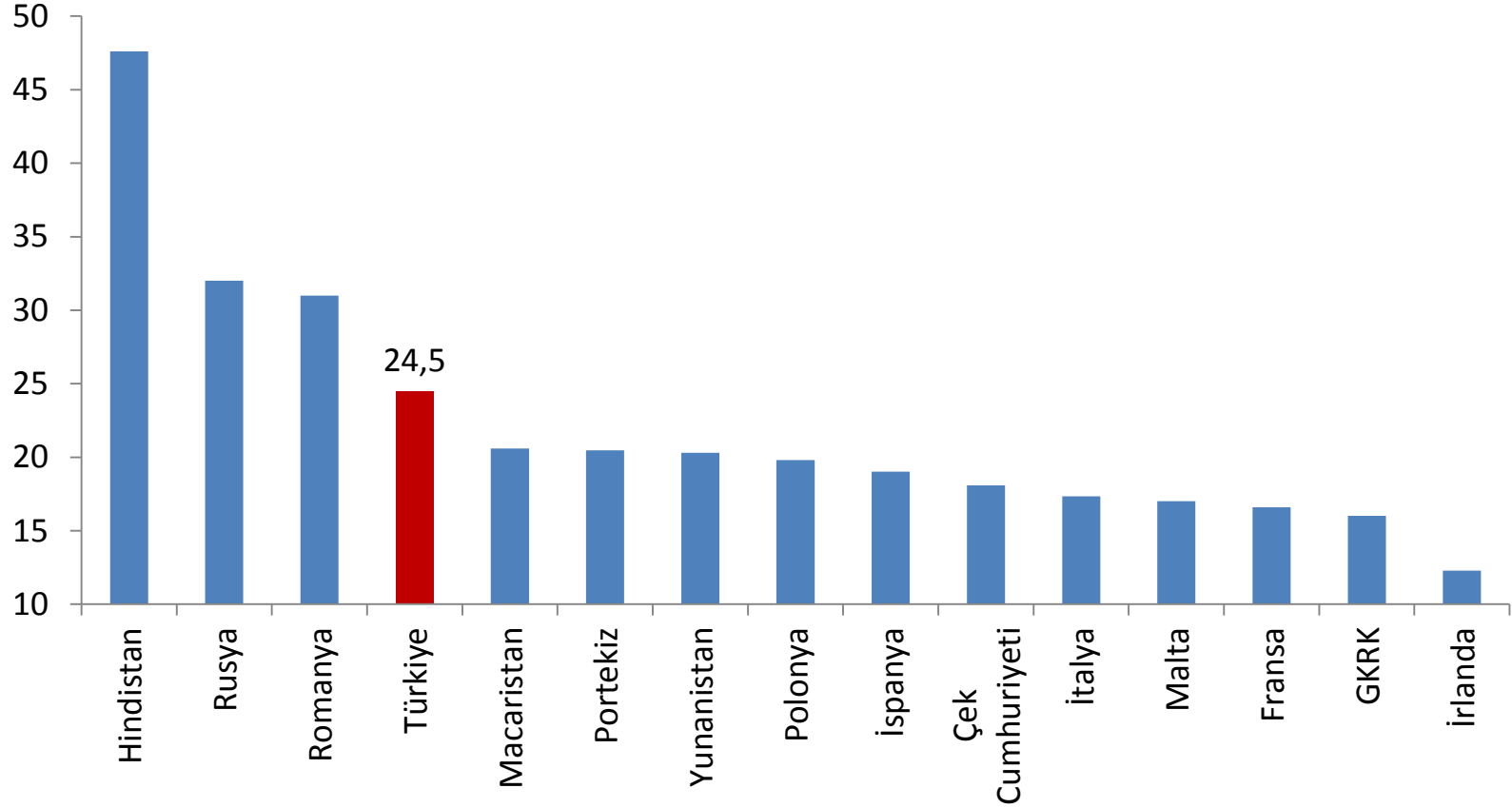

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Son Gözlem: Temmuz 2014.

Tüketici sepetindeki gıdanın payı Türkiye’de görece olarak yüksektir.

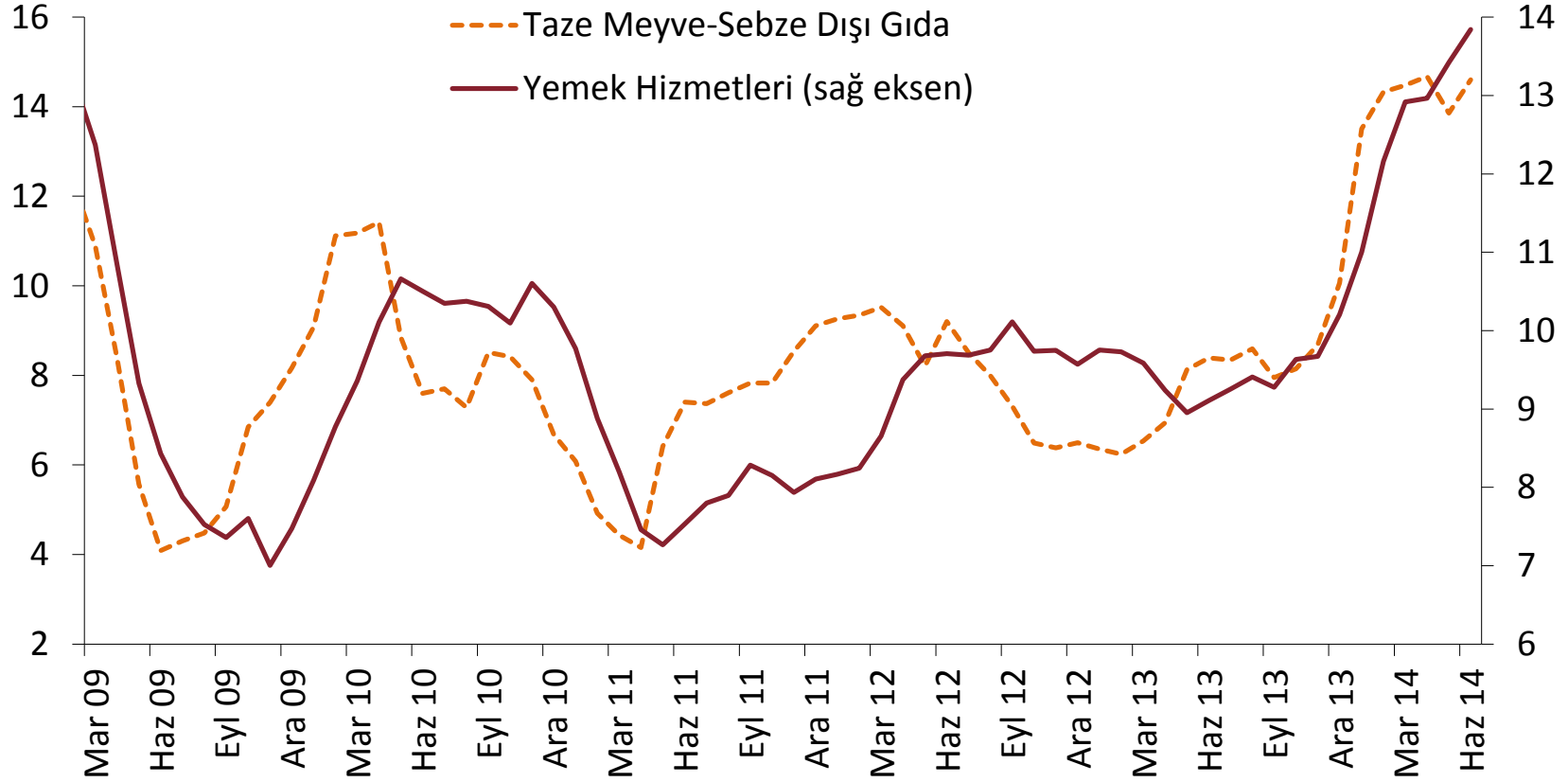
TÜFE Sepetinde Gıdanın Payı (Yüzde)

Kaynak: Eurostat, JP Morgan.

Gıda fiyatları ayrıca bazı hizmet fiyatları üzerinden enflasyona dolaylı etki yapmaktadır.

(Yıllık Yüzde Değişim)

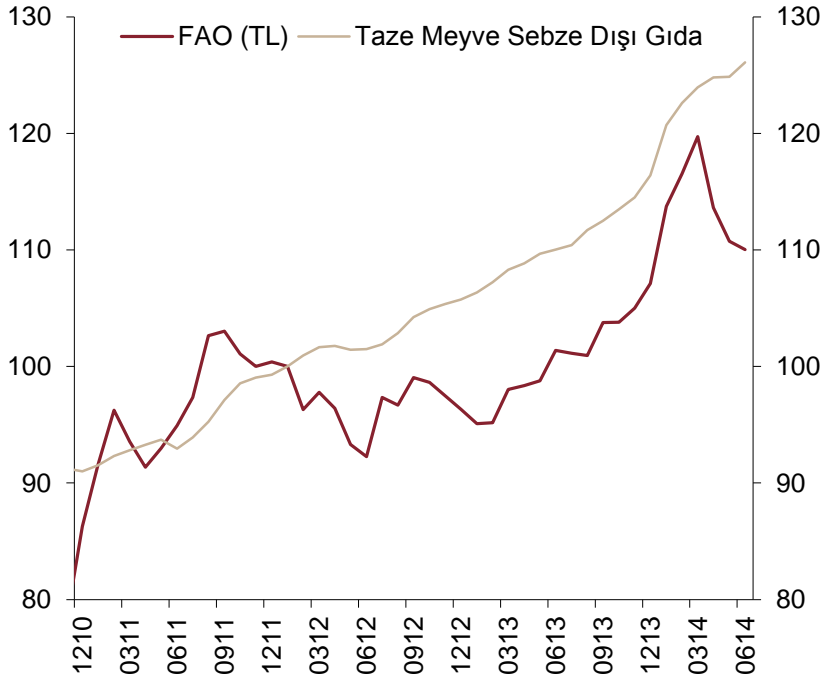

Kaynak: TÜİK, TCMB.

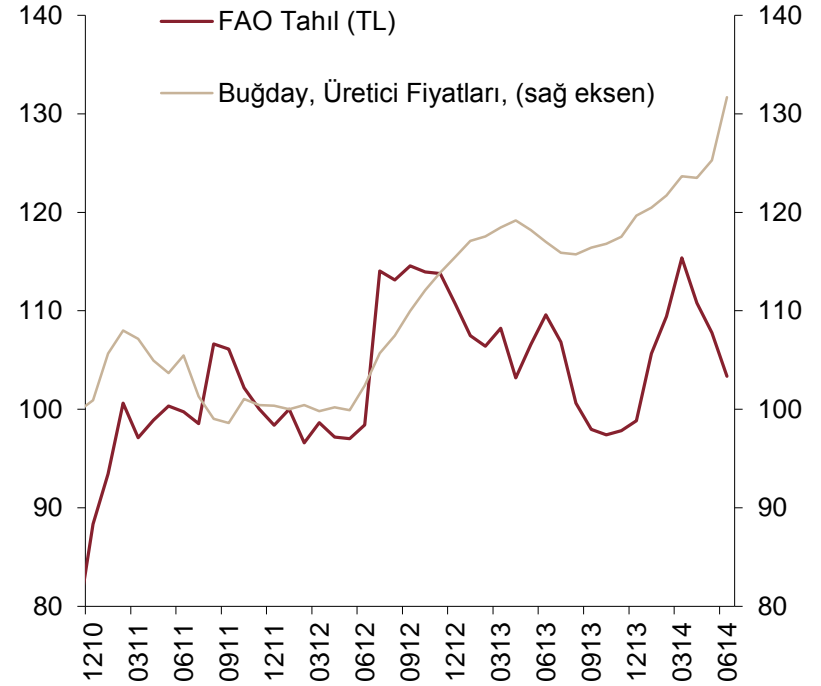
Son Gözlem: Temmuz 2014.

Son dönemde yurtiçi gıda fiyatları uluslararası gıda fiyatlarından önemli oranda farklılaşmıştır.

Yurtiçi ve Uluslararası Gıda Fiyatları (Endeks, Ocak 2012=100)

Yurtiçi ve Uluslararası Buğday Fiyatları (Endeks, Ocak 2012=100)

FAO fiyatları TL cinsinden hesaplanmıştır.

Kaynak: FAO, TÜİK, TCMB.

Belirli tarım ürünlerinde uygulanacak aktif bir dış ticaret politikası gıda fiyatlarındaki yukarı yönlü riskleri sınırlamada etkili olabilecektir.

Tarım ve Gıda Politikaları (10. Kalkınma Planı, Paragraf 763)

1. Ürün piyasalarında istikrar
2. Çiftçi gelirlerinde istikrar

için dış ticaret araçlarının etkin kullanılması diğer politika araçları ile birlikte zikredilmiştir.

Tarım ve Gıda Politikaları (Paragraf 763)

Gıda güvenliğini teminen ürün piyasalarında ve çiftçi gelirlerinde *istikrar* gözetilerek etkin stok yönetimi, üretim, pazarlama ve tüketim zincirinde kayıpların azaltılması, piyasaların düzenlenmesine ilişkin idari ve teknik kapasitenin güçlendirilmesi ve dış ticaret araçlarının etkin kullanılması sağlanacaktır. Üretici örgütlerinin pazara erişimi kolaylaştırılacaktır.

Aşırı Fiyat Oynaklığı (Paragraf 65)

İklim değişikliği, tarım ürünleri stoklarında azalma, enerji ve diğer girdilerdeki fiyat artışları, nüfus artışı, tarım ürünlerinin biyoyakıt benzeri alternatif alanlarda kullanımının gelişmesi gibi faktörler 2000'li yılların ikinci yarısında gıda fiyatlarının aşırı artmasına ve dalgalanmasına yol açmıştır.

Verimlilik (Paragraf 67)

Tarımsal üretim maliyetlerinin düşürülmesi ve verimliliğın artırılması durumunda ülkemizde dünya fiyatlarının üzerinde seyreden gıda fiyatları düşebilecektir.

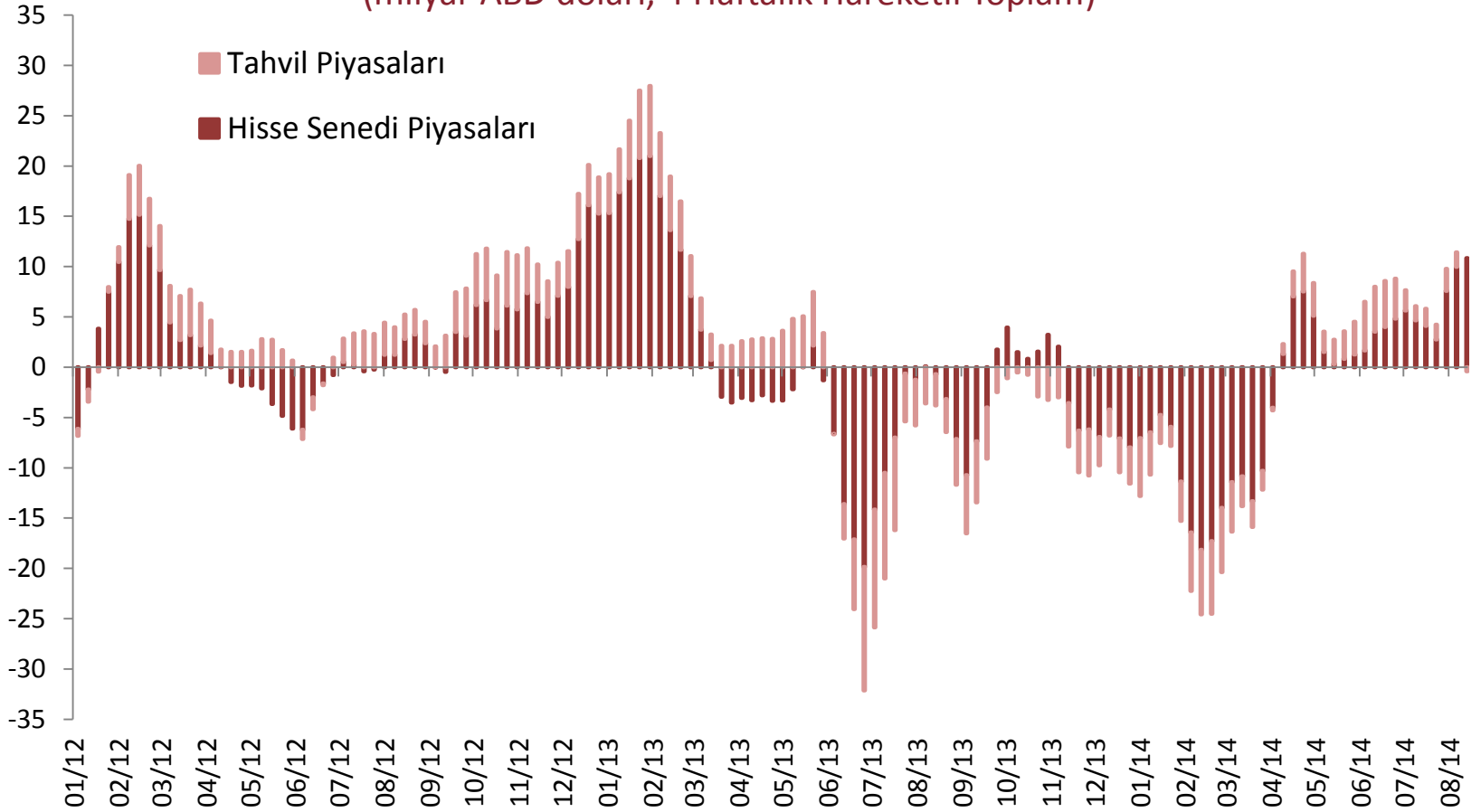
TCMB gıda güvenliği politikalarının etki analizine katkı sağlayabilecektir.

Gıda güvenliğine ilişkin bir komitenin oluşturulması halinde alınacak konjonktürel ve yapısal önlemlerin fiyatlar ve enflasyon oranı üzerindeki etkileri açısından TCMB komite çalışmalarına katkı sağlayabilecektir.

Parasal ve Finansal Koşullar

Son dönemde, gelişmekte olan ülkelere yönelik portföy akımlarında artış gözlenmektedir.

Gelişmekte Olan Ükelere Hisse Senedi ve Tahvil Akımları (milyar ABD doları, 4 Haftalık Hareketli Toplam)

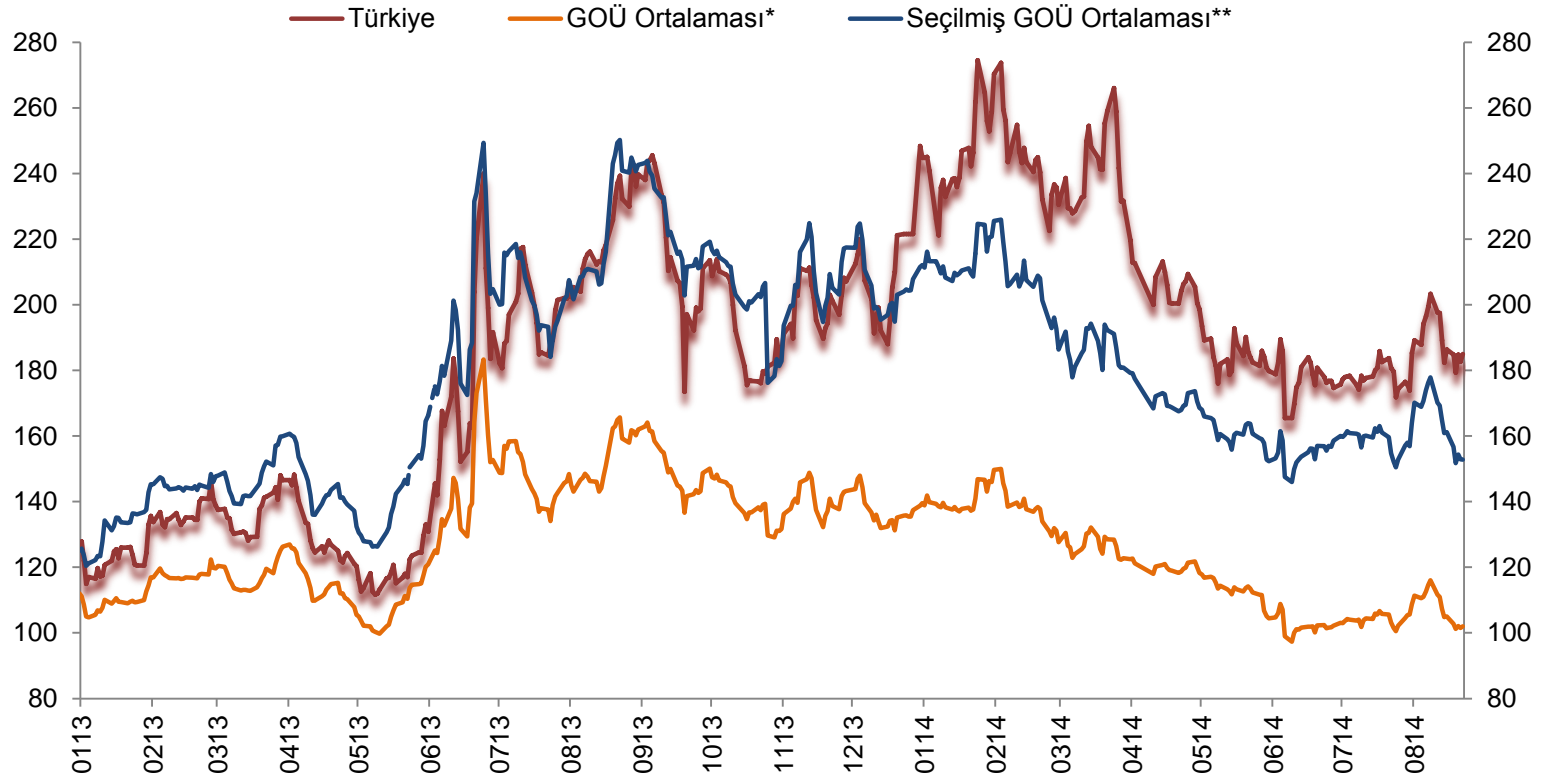

Kaynak: EPFR.

Son Gözlem: 13 Ağustos 2014.

Gelişmekte olan ülkelerin risk primi göstergelerinde de bir miktar iyileşme yaşanmıştır.

Türkiye ve Gelişmekte Olan Ülkelerin Kredi Temerrüt Swapı (CDS) (5 Yıl Vadeli, Baz Puan)

Kaynak: TCMB, Bloomberg.

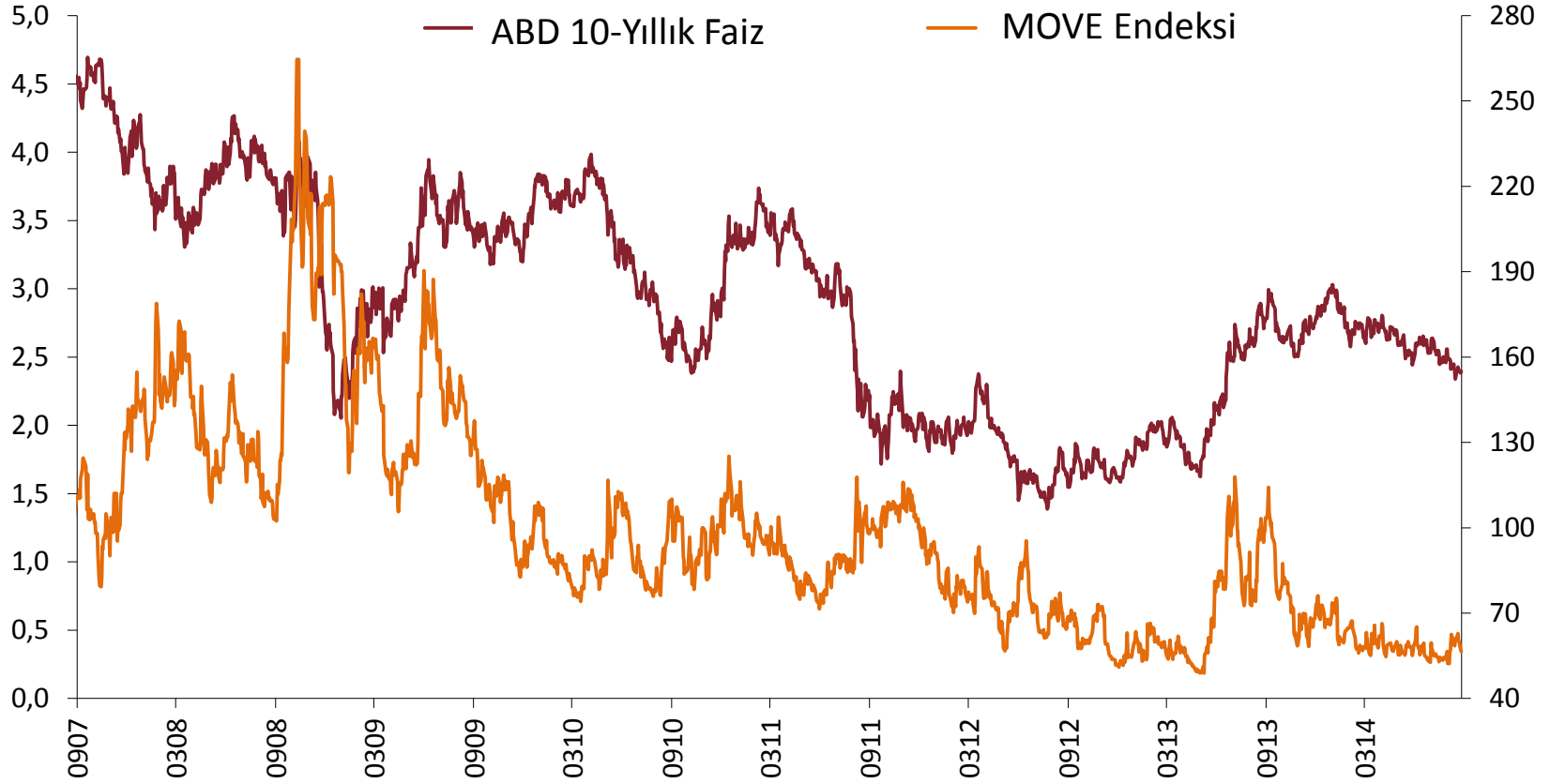
*Gelişmekte Olan Ülkeler arasında Brezilya, Çek C., Endonezya, G. Afrika, Kolombiya, Macaristan, Meksika, Polonya, Romanya ve Şili yer almaktadır.

** Seçilmiş Gelişmekte olan ülkeler ortalaması hesaplanırken Brezilya, Endonezya ve G. Afrika CDS primleri kullanılmıştır.

Son Gözlem: 22 Ağustos 2014.

Uzun vadeli küresel faizlerin hem seviyesi hem de oynaklığı düşüşler sergilemiştir.

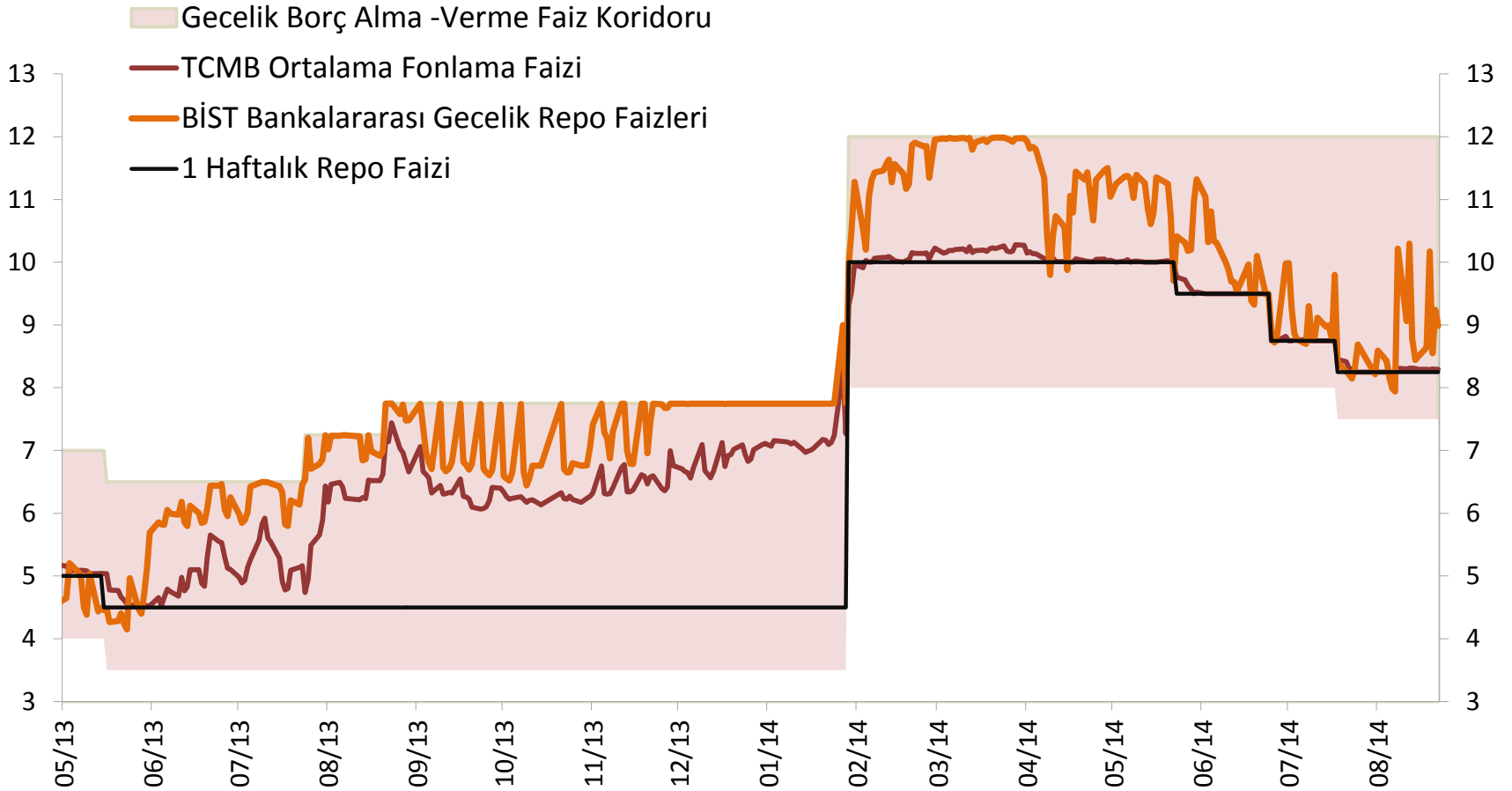
ABD 10-Yıllık Faiz ve MOVE Endeksi

Kaynak: Bloomberg.

Son Gözlem: 26 Ağustos 2014..

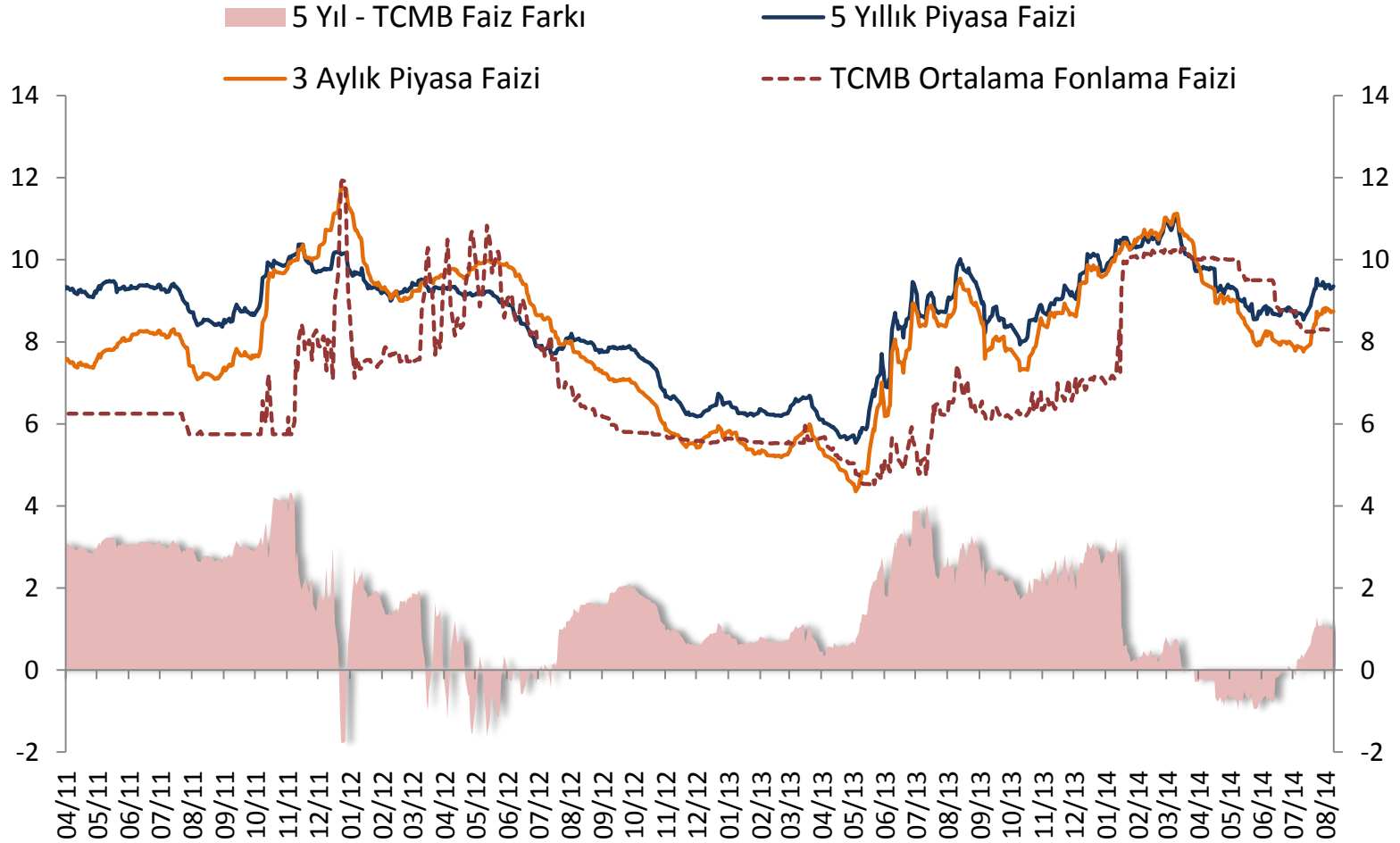
TCMB, kısa vadeli faizlerdeki mevcut duruşun daha simetrik bir faiz koridoru içinde sürdürülmesine karar vermiştir.

Kaynak: TCMB

Son Gözlem: 22 Ağustos 2014..

Ocak ayındaki sıkılaştırmadan itibaren getiri eğrisinin eğitimi tarihsel ortalamasına göre daha yatay seyretmektedir.

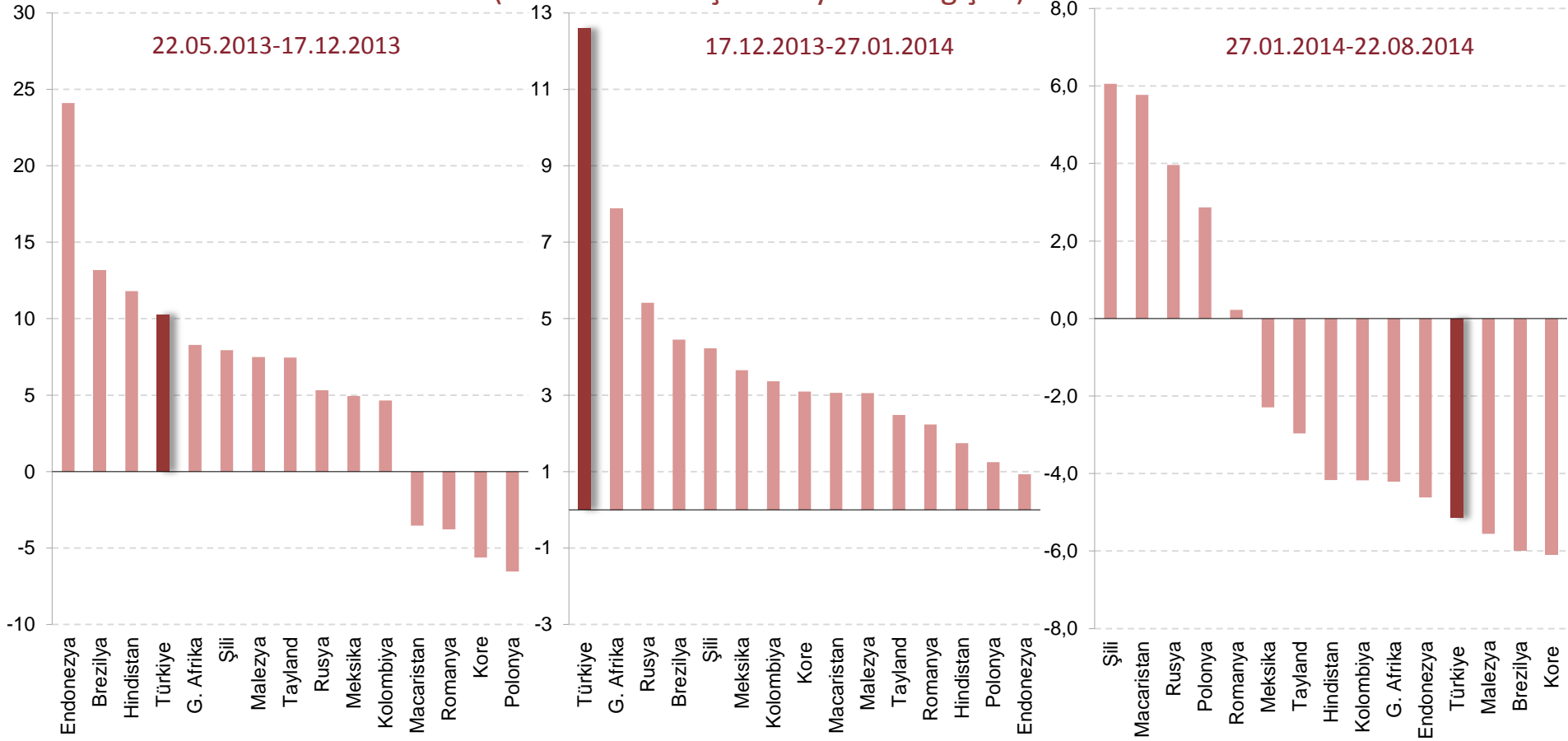

Kaynak: TCMB.

Son Gözlem: 22 Ağustos 2014.

Türk Lirası Ocak ayındaki önden yüklemeli parasal sıkılaştırmadan sonra görece olarak olumlu performans göstermiştir.

Nominal Döviz Kurları (ABD Doları karşısında yüzde değişim)

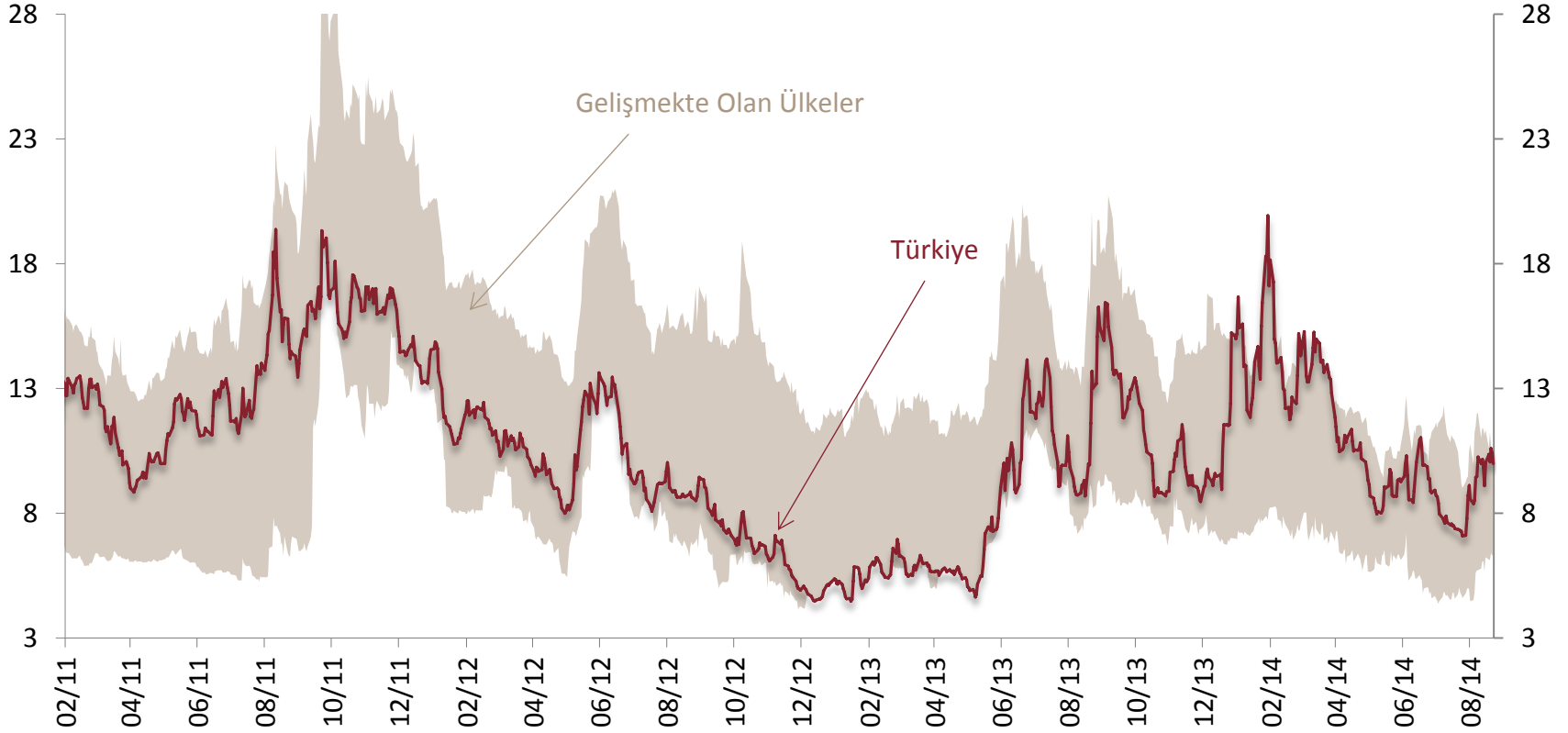

Kaynak: Bloomberg, TCMB.

Pozitif değer ilgili para birimin ABD Doları karşısında değer kaybettiği anlamına gelmektedir.

İma edilen döviz kuru oynaklığı bir miktar iyileşmiştir.

Kur Oynaklığı (1 Aylık)

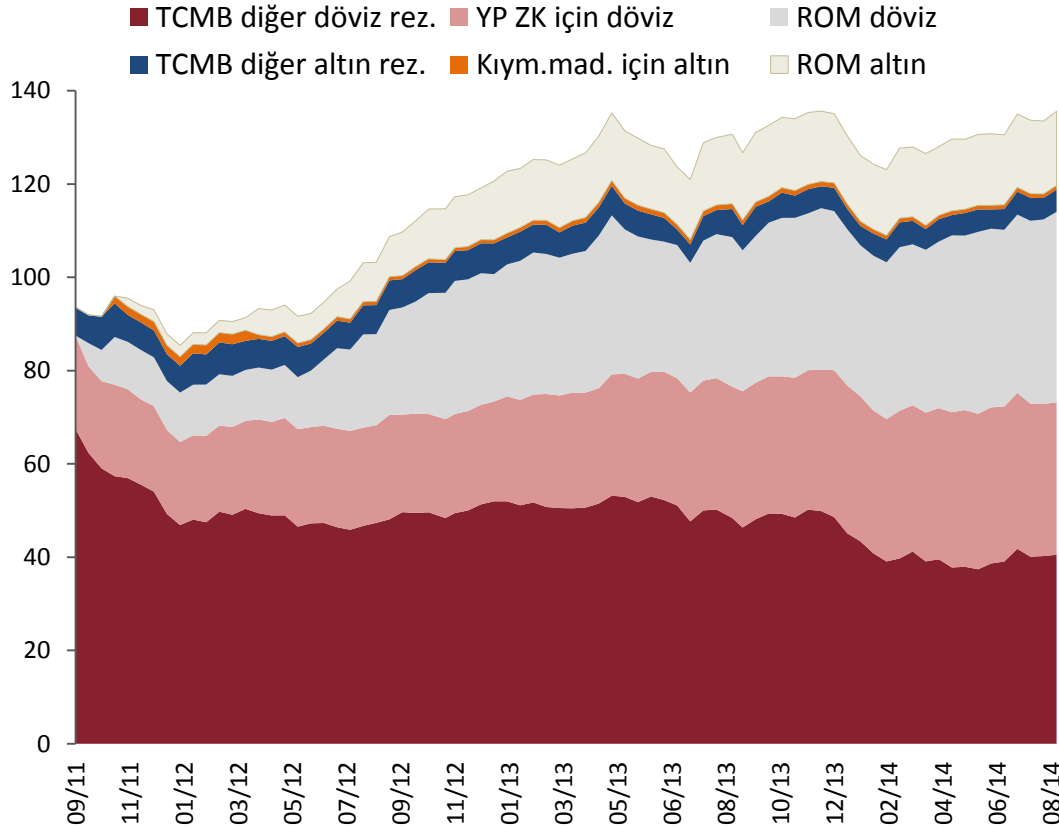
Kaynak: Bloomberg.

Gelişmekte olan ülkeler arasında Brezilya, Şili, Kolombiya, Meksika, Polonya, Çek C., G. Afrika, Endonezya, Romanya para birimlerinin ABD Doları karşısında ima edilen oynaklığı kullanılmıştır.

Son Gözlem: 22 Ağustos 2014.

TCMB Mayıs ayından itibaren ihracat reeskont kredileri kanalıyla net rezerv biriktirmeye başlamıştır.

TCMB Rezevleri (Milyon ABD doları)

Kaynak: TCMB.

Milyar ABD doları

	Döviz Satışı (-)	İhracat Reeskont Kredileri (+)
Ocak 2014*	5.8	0.57
Şubat 2014	1.0	0.30
Mart 2014	1.05	0.48
Nisan 2014	1.02	0.36
Mayıs 2014	0.50	2.06
Haziran 2014	0.42	1.54
Temmuz 2014	0.38	1.46
Ağustos 2014	0.17**	1.37 ⁺
Eylül 2014		1.41 ⁺
Ekim 2014		1.31 ⁺
Kasım 2014		0.77 ⁺

Miktar (Milyar \$)

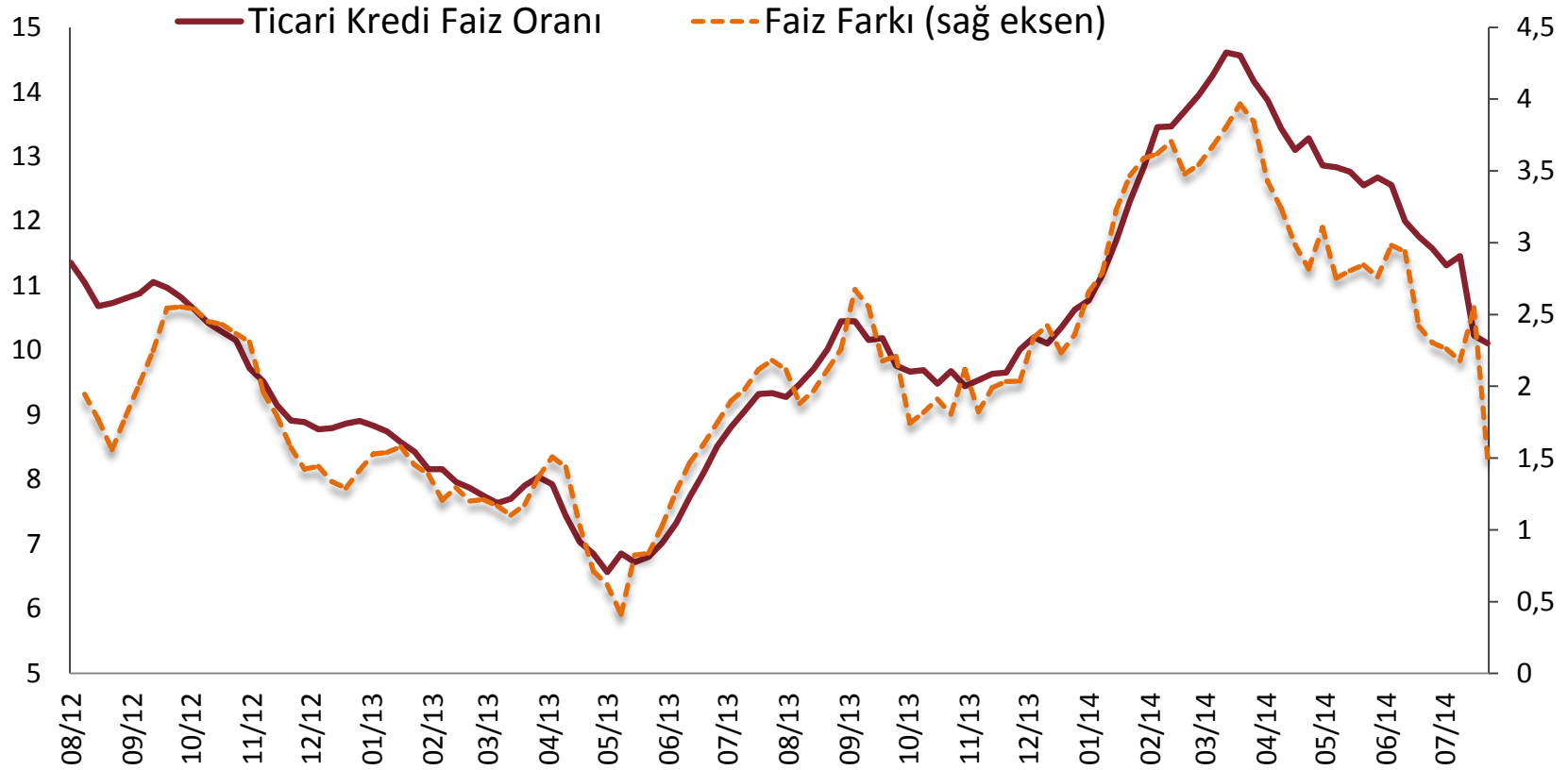
ROM FX	40.8
YP ZK İçin Döviz	32.7
Total	73.1

* Ocak 2014'teki doğrudan döviz müdahalesini de içermektedir.

** Döviz satışları 25 Ağustos 2014 itibarıyladır.

⁺Geçici.

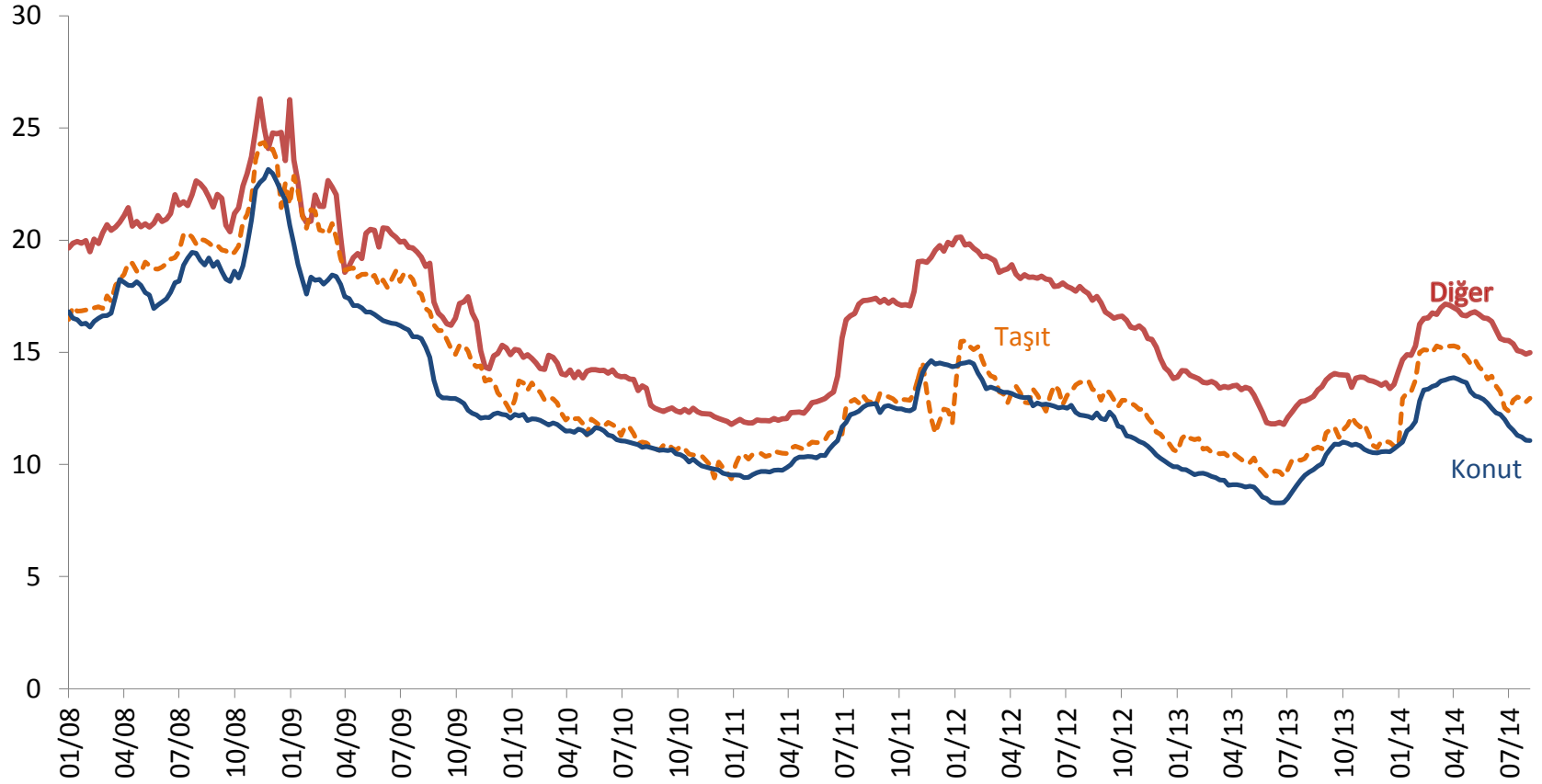
Ticari kredi faiz oranları ve ticari-mevduat faiz farkı düşmeye devam etmektedir.

Kaynak: TCMB.

Son veri: 08 Ağustos 2014
4 Hafta HO
KMH ve KK Hariç.

Tüketici kredisi faizleri de benzer şekilde düşüş göstermektedir.

Kaynak: TCMB.

Son veri: 08 Ağustos 2014

Sıkı para politikası duruşu ve alınan makroihtiyati önlemlerin etkisiyle kredi büyüme hızları makul düzeylerde seyretmektedir.

Toplam Kredi Büyümesi (Yıllık Değişim, Yüzde)

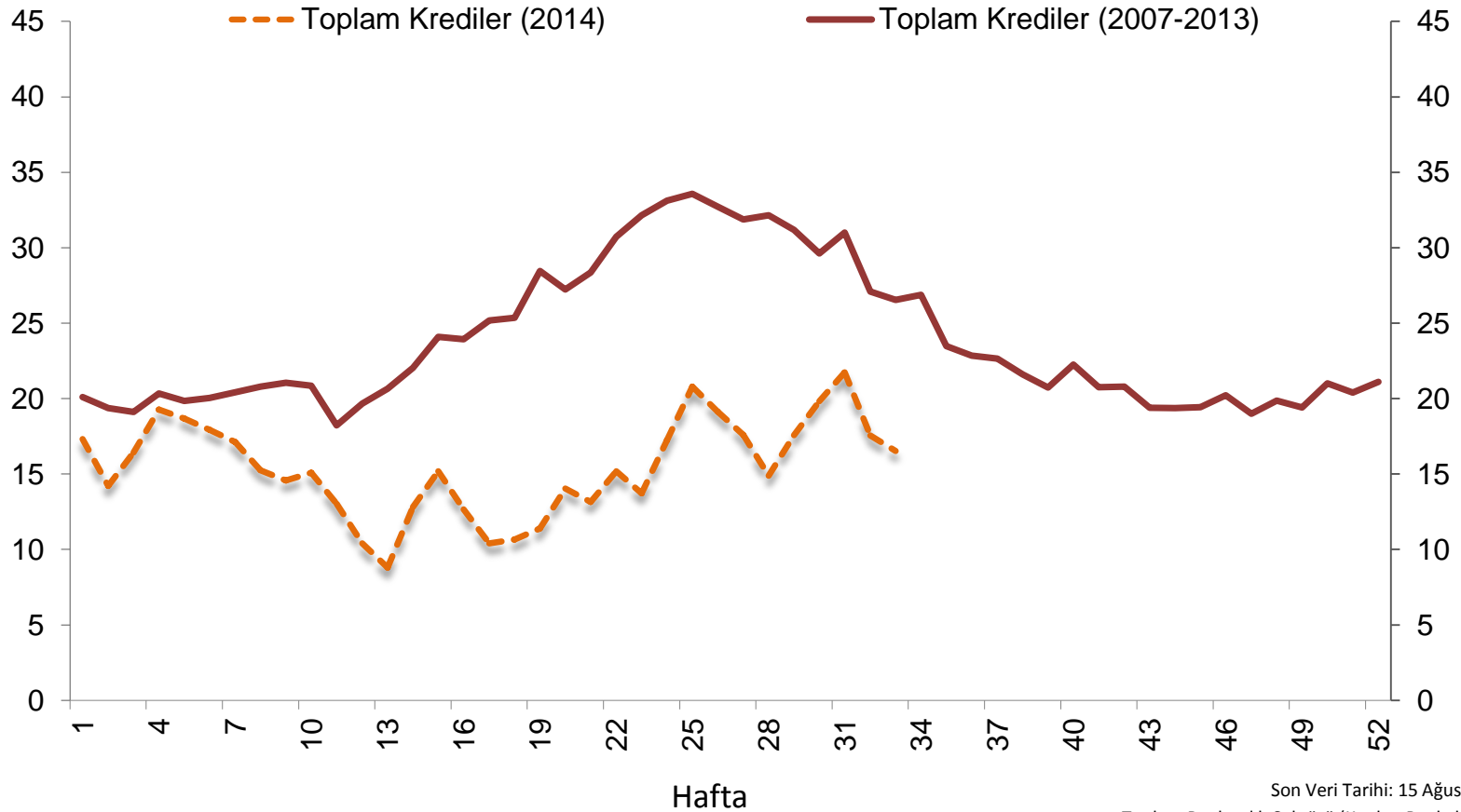

Kaynak: TCMB.

Son Veri Tarihi: 15 Ağustos 2014
Toplam Bankacılık Sektörü (Katılım Bankaları dahil)
TGA Hariç.
Kur Etkisinden Arındırılmış.

Toplam kredi büyümesi yılbaşından bu yana tarihsel ortalamasının altında seyretmektedir.

Toplam Kredi Büyümesi (13 Haftalık HO, Yıllıklandırılmış, Yüzde)

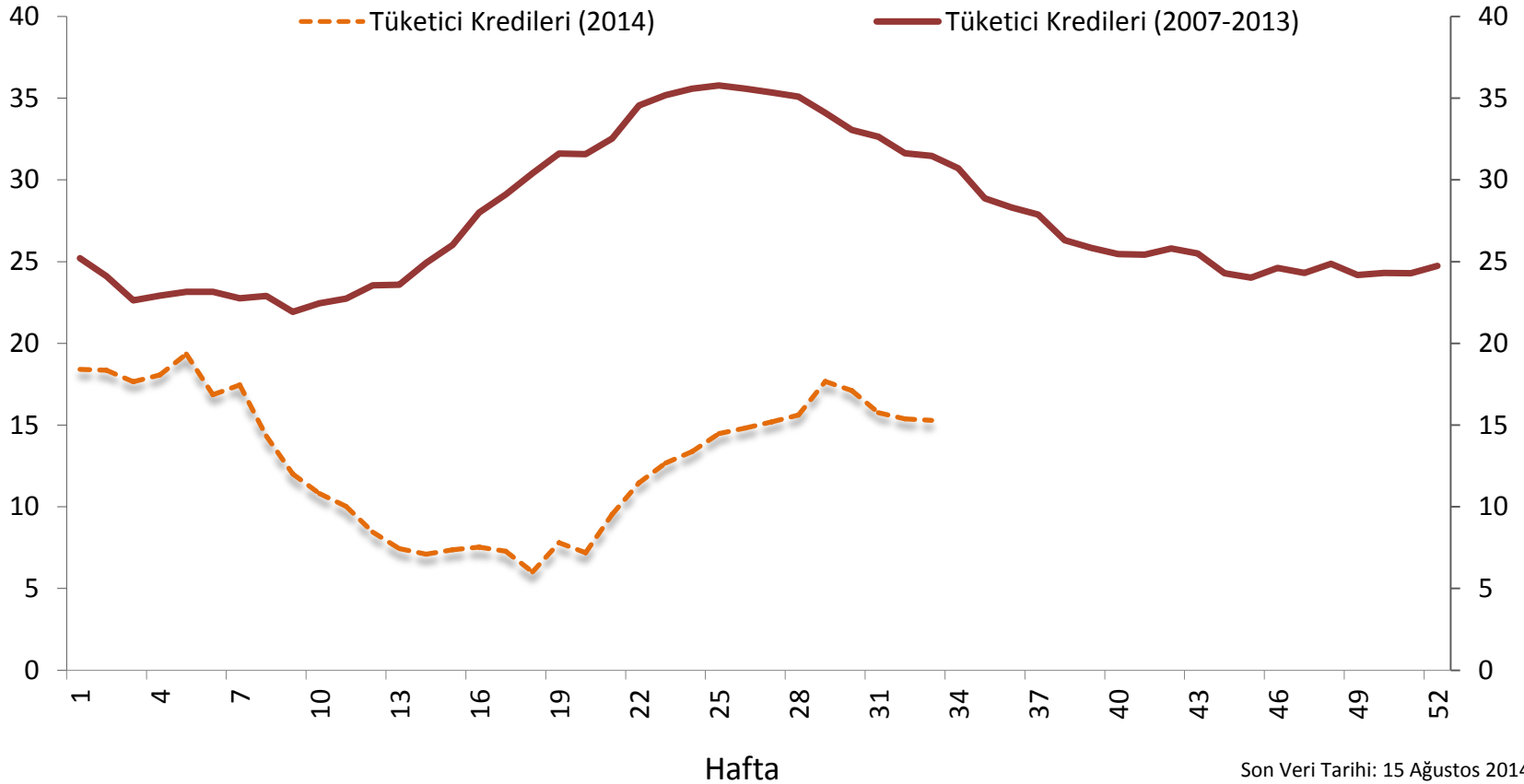

Kaynak: TCMB.

Son Veri Tarihi: 15 Ağustos 2014
Toplam Bankacılık Sektörü (Katılım Bankaları dahil)
Kur Etkisinden Arındırılmış.
TGA Hariç

Kredi büyümesindeki yavaşlama büyük oranda tüketici kredileri büyümesindeki yavaşlamadan kaynaklanmakta iken,

Tüketici Kredi Büyümesi (13 Haftalık HO, Yıllıklandırılmış, Yüzde)

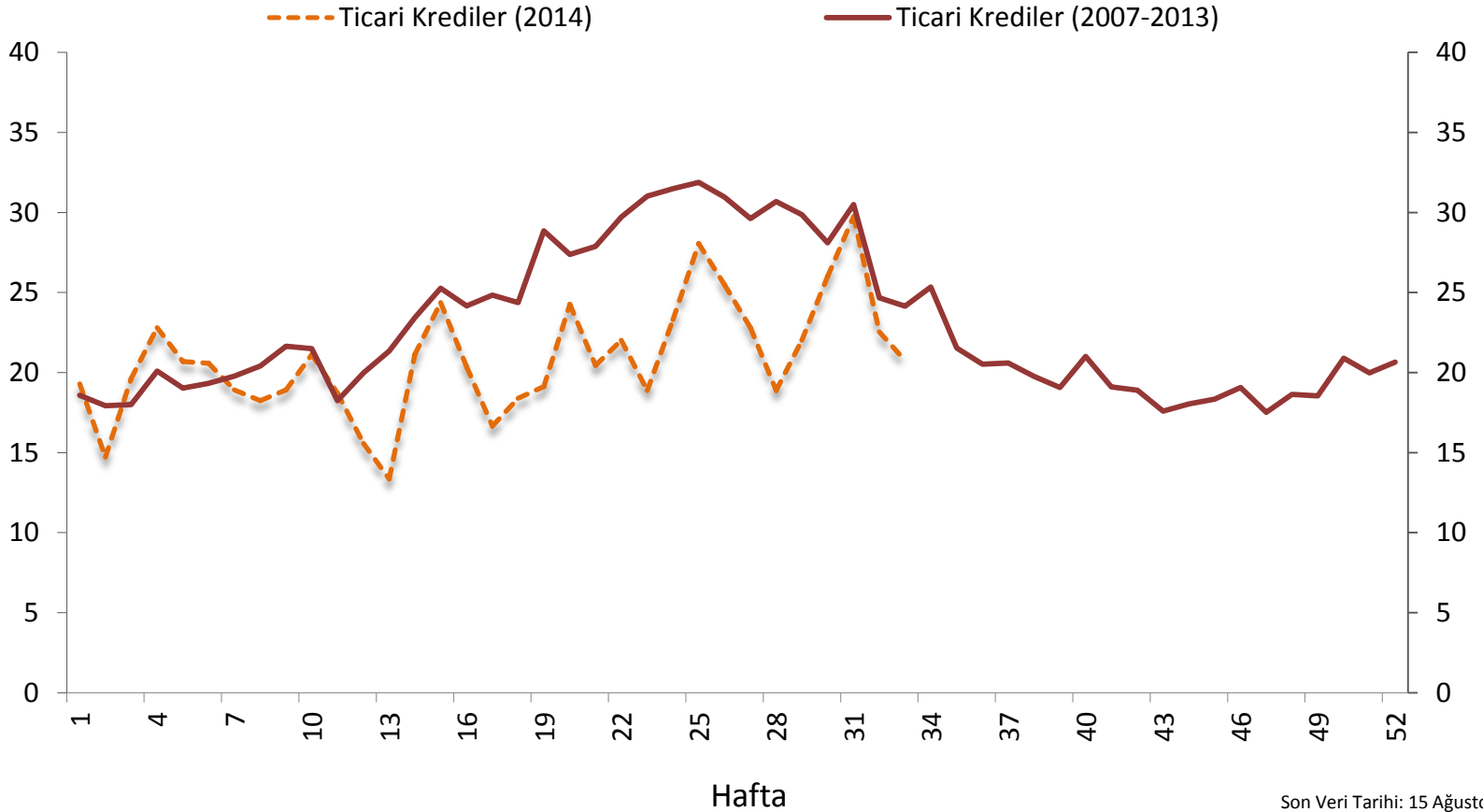
Kaynak: TCMB.

Son Veri Tarihi: 15 Ağustos 2014
Toplam Bankacılık Sektörü (Katılım
Bankaları dahil)
TGA Hariç

...ticari kredilerin büyümesi daha güçlü bir seyir izlemektedir.

Ticari Kredi Büyümesi*

(13 Haftalık HO, Yıllıklandırılmış, Kur Etkisinden Arındırılmış, Yüzde)

Kaynak: TCMB.

Son Veri Tarihi: 15 Ağustos 2014
Toplam Bankacılık Sektörü (Katılım Bankaları dahil), TGA Hariç
Kur Etkisinden Arındırılmış.

Özet: Makroekonomik Görünüm ve Para Politikası

- Sıkı para politikası duruşu ve alınan makroihtiyati önlemlerin etkisiyle kredi büyüme hızları makul düzeylerde seyretmektedir.
- Gıda fiyatlarındaki yüksek seyir enflasyon görünümündeki iyileşmeyi geciktirmektedir. Kurul, bu çerçevede kuraklığın ve jeopolitik risklerin enflasyon görünümü üzerindeki etkilerini de ele almıştır.
- Kurul, kısa vadeli faizlerdeki mevcut duruşun daha simetrik bir faiz koridoru içinde sürdürülmesine karar vermiştir.
- Enflasyon beklentileri, fiyatlama davranışları ve enflasyonu etkileyen diğer unsurlar yakından izlenecek ve enflasyon görünümünde belirgin bir iyileşme sağlanana kadar getiri eğrisini yataya yakın tutmak suretiyle para politikasındaki sıkı duruş sürdürülecektir.

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

FİYAT İSTİKRARI VE GIDA GÜVENLİĞİ

T.C. Ekonomi Bakanlığı Ayın Konuğu

**Erdem Başçı
Başkan**

01 Eylül 2014

Ankara